Ը. ՏԱՐԻ 2280 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 42 ՆԱԻԱՍԱՐԴ 4384 22 ՕԳՈՍՏՈՍ 1891 29 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1309 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դաշնեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Ուրիշ երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ներքին Թուղթի վրայ ծանուցմանց տողը. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Ծանուցմանց Թերթի ետեւ տող մը	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւնք ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 22|3 ՍԵՊՏ. 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԴԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Օտնաշէ կը գրուի օգոստ. 29 թուով.

Ռուսիոյ կուգան զրոյցներն որք այս օրերս հրապարակի վրայ կը շրջին, աւելի կամ նուազ ստոյգ պատճառ մը հաւանական ցուցնելով։ Անհիմն լինին թէ հիմնաւոր, այս զրոյցք տարածուած են, այնքան որ թղթադրամ րուբլի ընթացքին վրայ կ'ազդեն։ Երէկ, թղթադրամ րուբլին անգլ. ոսկւոյ դէմ կ'արժէր 9 րուբլի 72 քափիք. երեկոյին 9 րուբլի 96 քափիքի վրայ փակեցաւ։ Ճշմարիտ է թէ Ռուսք սովոր են թղթադրամ րուբլին ընթացքը քաղաքական անսխալ ծանրաչափ մը նկատել, և այս է գուցէ չարագուշակ զրոյցներուն պատճառը։ Ռուսիոյ արդի տնտեսական պայմանքը բաւեն սակայն բացատրելու թղթադրամ րուբլին ընթացքի փոփոխումներն։ Այն զրոյցներ պէտք է նախ վերագրուին Ռուսիոյ մէջ տարածեալ գաղափարին թէ Ռուսիոյ կողմէ Ֆրանսա արտօնութիւն ստացած է Գերմանիոյ վրայ յարձակելու՝ քիչ շատ բանաւոր պատրուակ մը ներկայանալուն պէս։ Այս կը նշանակէ թէ Ռուսիա պիտի աջակցի Ֆրանսայի։ Փեթերպուրկէ ժամանող նամակներ կը ծանուցանեն թէ նոյն տրամադրութիւնք կը տիրեն մայրաքաղաքին մէջ ևս, թէև լրագիրք չեն կրնար այս մասին հանրային կարծեաց արձագանգ տալ։ Տէրութիւնք իւրաքանչիւրն իր հաշուոյն ընդհանուր խաղաղութիւն նպաստաւորելով հանդերձ, կը զգան թէ դիւանագիտական կացութեան մը մէջ կը գտնուին, որ յանկարծ կրնայ չփոթիլ։ Բայց ո՞վ պիտի լինի նախայարձակ։—Ռուսք կ'ըսեն թէ Ֆրանսայէն պիտի գայ պատերազմի առաջին նշանը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

Չինական հսկայ կայսրութիւնը 400 միլիոն բնակիչ կը պարունակէ, մինչ բովանդակ Եւրոպա 300 միլիոն բնակչէ աւելի չունի։ Մեծ խնդիր են ուրեմն այն հսկային շարժումներն ու խլրտումները, քանի որ ի Չին չկան ո՛չ ցեղի կամ ազգութեան միութիւն, ո՛չ լեզուի և պատմութեան միութիւն, ո՛չ կրօնի, ո՛չ ալ բարուց և աւանդութեանց միութիւն։ Եթէ այժմեան Թաթարական-մանչուական գերդաստանը դադրի, Չինաստան կը բաժնուի զանազան ուրոյն պետութիւններու։ Նանքինի մօտ էր որ տեղի ունեցան աւարառութիւնք, հարդք և հրդեհք Վուհուի, որոց վրայ կը խօսին հեռագիրք և լրագիրք, և որք ծանրապէս կը զբաղեցնեն եւրոպեան Տէրութիւններն և Միաց. Նահանգներն։ Հոն 10,000 ինքնուրոյն մարդիկ չուզեցին տեղի տալ զօրաց։ Փեքինի կառավարութիւնը ժամանակ կը խնդրէ զօրք համախմբելու։ Բայց չինական գաղտնի ընկերութիւնք զօրաց հետ են։ Տէրութիւնք 30 միլիոն ֆր. դրամական հատուցում կը պահանջեն իրենց հպատակաց պատճառեալ վնասուց փոխարէն, բայց Փեքինի արտաքին գործոց նախարարութիւնը չափազանց կը համարի այս պահանջքը։ Անգլիա Չինաստանի մէջ ունի 3,276 հպատակ. Գերմանիա 696 հպատակ. Ֆրանսա 551. Փորթուկալ 536. Իտալիա 486. Ռուսիա, 111, ևն։ Այս օտարազգիք առեւտրական կարեւոր տուներ ունին, կամ կը ներկայացնեն։ Անցեալ տարի 15 հազար անգլ. նաւեր այցելեցին չինական նաւահանգիստներն, 2,762 գերմանական նաւեր, 234 ամերիկեան և միայն 176 ֆրանսական նաւեր, յորմէ կ'երեւի թէ Ծայրագոյն Արեւելից ծովային վաճառականութեան մէջ Գերմանք Անգլիացիներէն անմիջապէս ետքը կուգան։ Բայց Ֆրանսա պաշտպան Տէրութեան իրաւունքներ ի գործ կը դնէ Չինաստանի մէջ 630,000 բնիկ Քրիստոնէից վրայ։ Չինական գաղտնի ընկերութիւններն էին որ Թայփինկներու դէպքին յարուցին 1850էն 1864, իրենց դէմ ունենալով կառավարական 100,000 զօրք և 4,000 նաւաց, չարժում զոր զսպելու համար Փեքինի կառավարութիւնը կարօտեցաւ անգլ. օրագրեալ Կորտոն զօրավարին քաջութեան և ճարտարութեան։ Այս մարմինք փափաքող են օր մը չինացի գերդաստան մը տեսնել գործոց վրայ։ Չինաստանի թաթար տիրապետողաց և բնիկ չինացի հպատակաց հակառակութիւնն ամենամեծ դժուարութեան պատճառ եղած է այն երկրին համար։

«ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԻՆ» ՑՈՅՑՆ Ի ԹՐԷՎ

Մեծ բազմութիւն կը դիմէ Գերմանիոյ Թրէվ քաղաքը «Քրիստոսի Պատմուճանը» դիտելու, որ մայր եկեղեցւոյն մէջ ի ցոյց դրուած է։ Երկաթուղիով, սայլերով և ոտքով հազարաւորք կուգան ամեն օր։ Անկարելի է օրն 45 հազար հոգիէն աւելին ընդունիլ եկեղեցւոյն մէջ, ուստի և չատեր քանի մը գիշեր կ'անցունեն Թրէվի մէջ, որոյ պանդոկներն, օթեւաններն և մասնաւորաց տուներն անգամ լի են այցելուներով։ Որովհետեւ ցերեկեայ այցելուք չեն բաւեր, գիշերներն ալ ուխտաւորք կ'ընդունուին այն հնութիւնը դիտելու։ Ի Թրէվ հասնող ուխտաւորաց միջին թիւն եղած է ցարդ օրն 30,000 հոգի։ Վարդարաններու և այլ կրօնական առարկայներու չատ մեծ տուրեւառ կայ։ Քէօլն քաղաքէ վաճառատուն մը միայն արդէն 200 հազար մարքի արժողութեամբ բան ծախած է այս առարկաներէ։ Թրէվի քաղաքային իշխանութիւնը կը հաշուէ թէ այս ցոյցին շնորհիւ քաղաքն այս տարի երկու միլիոն մարքի արտասովոր հասոյթ մը կ'ունենայ։ Նոյն առթիւ «Ս. Պետրոսի Գանձանակին» համար ալ չատ նուէրներ կը տրուին, կ'ըսուի թէ օրական մինչեւ 25,000 մարք։

Ե'ԳԻՊՏՈՍ

Հարիւր երեսուն հազար եգիպտական ոսկի յատկացուեցաւ ի Գահիրէ Ապտինի պալատան հրկիզեալ մասին վերաշինութեան և կահկարասեաց խանգարեալ մասին նորոգման համար։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Համալուրի ընկերվարականք, որք ուրիշ ընկերվարականաց նման օրական ութ ժամու աշխատութիւնն արձանագրած են իրենց հիմնագրոյն մէջ, նոյնն իրագործելու իբրեւ նախաշաւիղ, որոշեցին որ գործաւորք օրն 9½ ժամ եւեթ բանին ծխախոտի գործարանի մը մէջ, զոր իրենք ընկերվարականք հիմնած են և կը մատակարարեն։

—Հակաքրիստոնեան ուսանողաց կողմէ ի Բեռլին ի պատիւ Պիզմարք իշխանի կազմակերպեալ ցոյցին մասնակցող զինուորական նուագածուաց խումբն հեռագրաւ Թոթրիսյան կանչուեցաւ։ Գնդապետն, նուագածուաց պետը խստիւ յանդիմանելով, արգիլեց նմա նուագախմբեր տալու համար իւր սկսած պաշտօնին չարունակումը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Վիեննէի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռումանիոյ Թագուհւոյն հիւանդութիւնն յանկարծակի ծանրացաւ։ Ասփեճանաբար անդամալուծութեան կ'ենթարկի։ Տքթ. Շաբօ կանչուեցաւ զինք դարմանելու։ Մահամերձ կը կարծուի։

ՖՐԱՆՔԵԽՈՒՌՈՍ ՑՈՅՑԵՐԸ

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍ ԱԼԵՔՍԻՍ, Զարին եղբայրն, առ սպասաւորն Վլատիմիր։—Այսօր ստամոքսի անհանգստութիւն ունիմ։ [illegible] րոված։ Ուրիշ բան չեմ ուզեր այսօր։

(Դուռը կը զարնուի։) Մտէ՛ք։

ԱՌԱՋԻՆ ՑՈՅՑ՝ ներկայանալով։—Ո՛հ, Բարձրապատիւ Տէ՛ր, ի՛նչ մեծ ուրախութիւն զձեզ տեսնել։ Այսօր փառաւոր խնճոյք մը կազմեցինք ի պատիւ Ձեր, յանուն շուկայի կանանց ընկերակցութեան։

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍ։—Բայց դժբախտաբար այսօր քիչ մը յոգնած և անհանգիստ կ'զգամ ինքզինքս։

ՑՈՒՑԱՐԱՐՔՆ։—Չէք կրնար այս խնդիրքը զլանալ մեզ, որ ձեր բարեկամներն ենք, ձեր ամենէն անձնուէր բարեկամներն, և մեր սիրտերուն որք աւելի ռուս են քան ֆրանսական։

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍՆ, հառաչելով։—Լա՛ւ, լա՛ւ, չեմ մերժեր։ Չեմ ուզեր ձեր սիրտը կոտրել։

(Մեկնելէն ետքը։) Լծել տուէք կառքս։ Կ'ուզեմ Պուլոնի անտառն երթալ քիչ մը օդ առնելու։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՑՈՅՑՆ՝ վրայ հասնելով։—Ո՛հ, Բարձրապատիւ Տէ՛ր, չնորհ ըրէք, բարձեցէք փառաւոր կառքին մէջ որ Ձեզ կ'սպասէ վարը։ Քաղաքային պալատան մէջ պարահանդէս մը կազմակերպեցինք ի պատիւ Ձեր։

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍՆ։ Ա՞յս տաքին։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՑՈՅՑԻՆ։—Պարը դուք պիտի սկսիք, նոյն իսկ իմ կնոջս հետ։

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ։—Բայց չատ ժամանակ կայ որ չեմ պարեր այլ ևս։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՑՈՅՑԻՆ։—Ցանո՛ւն Ռուսիոյ, ի սէ՛ր Ֆրանսայի։

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ, (տխրութեամբ։) Լա՛ւ, թո՛ղ ձեր կամքն ըլլայ։ Երթանք։

(Կէս գիշերուան։)—Կրնա՞մ այլ ևս երթալ պառկիլ։

ԵՐՐՈՐԴ ՑՈՅՑ։—Բայց նախապէս հաճեցէք ճաշակել մեր լաւագոյն Շամբանիաները, զորս Ձեզ կը նուիրենք յանուն ընկերակցութեան այս գինւոյն վաճառականաց, որ այնքան գնահատուած է Ռուսիոյ մէջ։

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍՆ։ (Ինքնիրեն։) Այս մարդիկ պիտի մաշցնեն զիս։

(Ուշ [illegible]։) Վերջապէս պիտի կրնամ քնանալ։

ՉՈՐՐՈՐԴ ՑՈՅՑՆ, յանկարծ ներս խուժելով։—Բարձրապատիւ Տէ՛ր, բարեհաճեցէք հագուիլ շուտով, դիտելու համար չքեղ հրախաղութիւնը զոր ի պատիւ Ձեր կը կատարենք Էթուալի հրապարակին վրայ։

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍՆ։— Բայց քուն ունիմ, քո՛ւն։

ՑՈՒՑԱՐԱՐՔ։—Դասալքութի՛ւն։ Ասանկ պատւոր հրախաղութի՛ւն, և տեղն ալ չհագնացութի՛ւն։ Ինչո՞ւ կը կոտրէք Փարիզեցիներուն սիրտն, որք այնքան կը սիրեն Ռուսերը։ Կեցցէ՛ Ռուսիա։

(Ցեր [illegible]։)

ՄԵԾ ԴՈՒՔՍՆ։—Շուտով պառկիլ քնանալու է, նորէն մարդ չեկած։

(Դրան առջեւ կը [illegible] Սերենատ մը, [illegible] խումբ մը նուագարաններով, որք ռուսական ազգային երգը կ'ածեն։)

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍՆ։— Նորէ՛ն ցոյց։ Այս անգամ տեղէս չեմ չարժիր։

(Նոյն եղանակը կը կրկնուի։)

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԸ։— Կը պնդեն, և միշտ նոյն եղանակաւ։ Ուզածնուն չափ չալեն ու երգեն, մինչեւ որ յոգնին։

(Երրորդ անգամ կրկնուին, չորրորդ, հինգերորդ անգամ, ռուսական ազգային եղանակն, հանդերձ աղաղակաւ «Կեցցէ՛ Ռուսիա»)։

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍԸ։ [illegible] բոլորով։— (Ինքնիրեն) Որչափ ալ ձանձրացած ըլլամ իրենց ազգային երգէն, բայց (բարձրաձայն) Մարսէյյէզն հնչեցուցէք։

ՑՈՒՑԱՐԱՐՔ։—(Լի խանդավառութեամբ), Տեսէ՛ք, տեսէ՛ք, պատուհանն ելեր է, և ինքնին կը խնդրէ Մարսէյյէզը։ Կեցցէ՛ Ռուսիա։ Կեցցէ՛ Մեծ-Դուքսն Ալեքսիս։ Ապահով եղէք, մինչեւ արշալոյս պիտի երգենք և չալենք։

Մեծ-Դուքսն, հառաչելով, վար կ'անցնի [illegible] մը կը վառէ, և [illegible] բարձրացնելով։

ՄԵԾ-ԴՈՒՔՍՆ։ (Ինքնիրեն խօսելով։) Աստուած իմ, ո՛րչափ կը նախընտրէի ծնած ըլլալ ի Քարփանթրա։ (Ֆրանսական գաւառի մը անուն։)

* *

Փարիզի վաճառական մը, իւր ապրանքներն աչքէ անցունելով, հինցած, նորաձեւութենէ ինկած փողկապներու մեծկակ ծրար մը կը տեսնէ։

Զանոնք Շահ և Վնասի հաշուոյն անցունելով մի կողմ նետելու վրայ էր, երբ լուսաւոր գաղափար մը կը ծագի մտքին մէջ։

Իւր վաճառատան առջեւ խոշոր ազդագիրներ կը փակցնէ սա արձանագրութեամբ։

«ՄԵԾ ՀԻՆ ՔԱՂԱՔԱՑՈՒԹԵԱՆ ՓՈՂԿԱՊՆԵՐՈՒ»

Քսան և չորս ժամ չանցած, այն հին, [illegible] փողկապներու բոլոր հաւաքածոյն կը սպառի։

(Ֆիկարօ)

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒՆՔ ՄԱՅՐ-ԱԹՈՌՈՅ

ԺԲ.

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՍՄԲԱՏԵԱՆ. Ծնած է ի Նոր գիւղ Երեւանայ 1837ին և հետեւաբար 54 տարեկան, աշակերտ [illegible] Էջմիածնի, և միաբան Մայր Աթոռոյ։ Վանական և փոխանորդական պաշտօններու մէջ յառաջնելով հասած է մինչեւ [illegible], և եպիսկոպոս ձեռնադրուած 1872ին։ 1886ին [illegible] թիւնը Թողով Շամախու առաջնորդ անուանեցաւ, և արքեպիսկոպոսական պատիւ ստացաւ։ Այժմ ալ կը պահէ նոյն առաջնորդութիւնը։ Մեսրոպ եպիսկոպոս հնախօսի համբաւ կը վայելէ [illegible] բանասիրական քարեր և այլ հնութիւններ գտած և հաւաքած է յԷջմիածին։

*

Փափաքելի էր անշուշտ որ այսպիսի ուսումնական, գիտական և արուեստագիտական աշխատութեանց պարապող անդամներ աւելի չատ գտնուէին հայ եպիսկոպոսական դասուն մէջ, ուր սակայն աւելի վարչական մարդիկ յառաջ կուգան քան զուտ իմացական գործիչներ։ Մատի վրայ կարելի է համրել զանոնք որ անուն չահած լինին իբրեւ գիտնական մը կամ իբրեւ քաջ գրագէտ մատենագիր մը։ Բայց հայ վարդապետներ եպիսկոպոսութեան բարձրանալով չեն դադրիր ուսանելու և ուսուցանելու պարտաւորութենէն, և [illegible] կառավարելով, կամ պարզապէս միաբանութիւններու անդամ գտնուելով հանդերձ, հայ դպրութեանց և հայկական գիտութեանց ծառայելու և մինչեւ իսկ ընդհանուր լուսաւորութեան նպաստելու պարտաւորութենէն ալ զանց ընելու չեն։ Այս ճիւղերու մէջ հայ եկեղեցականութեան ցուցնելիք գերազանցութեան մրցանակներէն մին պէտք է համարուին նոյն իսկ եպիսկոպոսական և արքեպիսկոպոսական բարձր աստիճանն և տիտղոսը։

ԺԳ.

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ. Բնիկ Փիլիպեցի, իբր 55 տարեկան, եկեղեցականութիւն ընդունած է ի Կ. Պոլիս, և պաշտօնով յղուած ի Կարս. անտի անցած Էջմիածին, և Մայր Աթոռոյ ուղղակի ծառայութեան մտած, և 1872ին եպիսկոպոսանալով, յղուած յԱռաջնորդութիւն Ատրպատականի կամ Նոր Ջուղայի, որոյ պաշտօնական անունն է՝ Առաջնորդութիւն Պարսկաստանի և Հնդկաստանի։ Առաջին համբաւը վերջէն նուազեցաւ, ինչպէս կը յիշուի ազգային լրագրաց մէջ եղած հրատարակութեամբք, և կաթողիկոսական որոշմամբ պաշտօնէ արձակուեցաւ, և երկու տարի յառաջ վերադարձաւ ի Կ. Պոլիս, ուստից իր հայրենիքն և Ս. Տեղերն այցելութիւն տալէ յետոյ, առժամեայ կերպով կը մնայ ի քաղաքութեան Գուրուչեշմէի։ Կրօնական ժողովոյ անդամներէն է։ Ազգ. Ժողովէն կրօն. ժողովոյ անդամակցութեան ընտրեալ երեք եպիսկոպոսներէն Գեր. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեանի և Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեանի ընտրութիւնը վաւերացած չլինելով, առ այժմ Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննիսեան մնացած է միակ եպիսկոպոս անդամ Կրօն. Ժողովոյ, մինչեւ որ Ազգ. Ժողովը նորեր ընտրէ, որոց ընտրութիւնն ստանայ կառավարական վաւերացումը։

ԺԴ.

ԵՐԵՄԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ՏԷՐ ՍԱՀԱԿԵԱՆ. Բնիկ Բաբերդցի, ծնեալ 1829ին, և հետեւաբար 62 տարեկան, Միաբան Ս. Երուսաղէմի, որոյ ծառայութեան մէջ անցուցած է բովանդակ կեանքն, և վարած է ամեն տեսակ վանական պաշտօններ, և եպիսկոպոսութիւնն ալ ստացած 1872ին, Նուիրակութեան առթիւ։ Տ. Եսայի Պատրիարքի Պատրիարքի մահուանէն յետոյ ընտրուեցաւ ի տեղապահութիւն, զոր պահեց նաեւ գլխի ընտրութեան Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարքի մինչեւ սա գնաց իւր Նոր աթոռ, և այդ առթիւ Երեմիա Սրբազան ստացաւ նաեւ արքեպիսկոպոսական պատիւն։ Այժմ ևս Երուսաղէմայ մէջ Պատրիարքական փոխանորդութեան պաշտօնը կը վարէ։

ԺԵ.

ԵՐԵՄԻԱ ԵՊԻՍԿ. ԳԱԼՍՏԵԱՆ. Բնիկ Վաղարշապատեցի, իբր 51 տարեկան։ Մայր-Աթոռոյ մէջ լուսարարի օգնականութենէ լուսարարութեան, և լուսարարապետի փոխանորդութենէ լուսարարապետութեան անցած, և սոյն պաշտաման բերմամբ եպիսկոպոսացած 1873ին, և Սինոդի անդամներէն մին եղած։ Մինչեւ վերջի ատեններն Երեմիա եպիսկոպոս իւր վրայ խօսելու առիթ չէր տուած, և ո՛չ ալ յատուկ գործունէութիւն մը ունեցած էր։ Ապաքէն իմացական զարգացմամբ ուշագրաւ դէմք մը չէր բռնած Կաւկասիոյ հայ եպիսկոպոսաց չարքին մէջ։

Կաթողիկոսաց մահուանէ յետոյ Սինոդի նախագահութիւն և տեղակալութիւնը Սինոդի նախանդամին կամ երիցագոյն անդամին թողուած է։ Սինոդի նախանդամն էր Թադէոս արքեպիսկոպոս Զիւնական, որ անցեալ տարւոյ վերջերը վախճանեցաւ, և Սինոդի անդամոց նկատմամբ նոր անօրինութիւն չեղած, Տ Մակար Կաթողիկոս ալ յանկարծ վախճանեցաւ։ Երեմիա եպիսկոպոս Սինոդականաց երիցագոյնն էր, և տեղակալ եղաւ՝ ըստ ծանօթ պարագայից որք վերջերս Արեւելքի մէջ հրատարակեալ թղթակցութեամբք

—)(34)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԷՆ

Եւ յաջորդ օրը Շարլօ և Պերթին բակին մէջ պատահմամբ իրարու հանդիպելով, վարպետին սպառնալից աչքին տակ, բան մը ըսած չէին իրարու, բայց տղան անանկ յաղթական նայուածք մը ունէր, իր դէմքն այնքան զուարթ էր որ մանկամարդ աղջիկն ըսաւ ինքնին.

Ապահովապէս բան մը կը պատրաստէ . .

Դ

Պերթին քանի մը ամիս հանդարտ կ'անցունէ, այն միջոցին երբ Բլասիտ և կինը հոն կը գտնուէին. բայց հայրը քիչ ատենէն նորէն խիթէն բռնուեցաւ և հիւանդանոց զրկուեցաւ։

Մայրը չէր կրցած իր աշխատութիւնը վերսկսիլ գործարանին մէջ. չատ տկար էր. այդ գործէն պիտի մեռնէր։

Մնաց որ, արդէն հազիւ չունչ կրնար առնել, հազիւ բաւական ուժ ունէր պատուէրներ տալու ի Սէն-Ռըմի. ամեն անգամ ետ կը դառնար պարտասած, չընչասպառ։

Սակայն քաջասիրտ և այնքան տարիներէ ի վեր հիւանդութեան վարժ ըլլալով՝ դէմ կը դնէր։ Բայց կանթեղ մըն էր որուն իւղը կը պակսէր։

Երբ տակաւին Բլասիտ հիւանդանոցը կը գտնուէր, մայր Բլասիտ հիւանդցաւ։

Հիւանդութիւնն երկար չտեւեց. յաջորդ օրը մեռած էր։

Եւ Պերթին առանձին մնաց Ժիւլիէնի հետ։

Այս վերջինն իր մօրը մահը չի նշմարելու երեւոյթ ունէր։ Այս աղէտն իր հոգւոյն վրայէն սահած էր առանց զայն յուզելու։ Չէր լացած, բան մը չէր ըսած, մինակ մեռած ակնարկով դիտած էր դագաղին մեկնիլը, բան մը չի հասկնալու պէս։

Եւ արդարեւ բան մը չէր հասկնար։ Իր իմացականութիւնն այդչափ յառաջ չէր երթար։ Զուգեց գերեզմանատուն երթալ եւ կծկեցաւ դրան առջեւ, մինչ թափորը կուղղուէր դէպ ի գիւղ։

Պերթին, ինքը, լացաւ։

Այս խեղճ կինն որ կը մեռնէր, երբեք չար եղած չէր իր նկատմամբ. ամենեւին խստութիւն չէր ցուցուցած։ Եթէ այդ տան մէջ պզտիկին վարած կեանքն ոչ նուազ տաժանելի էր, այդ կեանքն ոչ նուազ տաժանելի էր Բլասիտներուն համար ևս։

Միայն Ժիւլիէն մէկ քանի վայելումներ կունենար հոն։

Միջօրէին մօտ Պերթին տուն դարձաւ թաղումէն և կարգի դրաւ տունը, որ մեռելական արարողութենէն ի վեր տակն ու վրայ եղած էր։

Պերթին՝ ժանտադէմ Ժիւլիէնը դրան մօտ գտաւ։

—Ուտելի՛ք, ուտելի՛ք, անօթի եմ...

Խեղն այսքան միայն ըսաւ։

Ցետ միջօրէի, գործարաններուն մէջ իր աշխատութեան վերսկսաւ և ամեն իրիկուան պէս տուն դարձաւ։

Ձմեռ էր։ Դեկտեմբերի կծու քամին կը փչէր անծայր և մերկ դաշտին մէջ որ կը շրջապատէր Սէն-Ռըմին։ Տխրատեսիլ դաշտը մեռած երեւոյթ մ'ունէր։ Սակայն, Բլասիտի տան մէջ Պերթին ցուրտէն այնչափ չէր նեղուէր։ Տանը ածխանոցին մէջ քիչ մը գետնածուխ և փայտի խուրձեր կային։ Այսչափը կը բաւէր խոհանոցին համար և երկու խցիկներն յոյժ անձուկ ըլլալով՝ շուտ կը տաքնային։

Պերթին հանգուցեալ մօր անկողնոյն վրայ ճերմակ սաւաններ դրած էր, Ժիւլիէնը հոն պառկեցնելու համար, բայց սա ըսաւ։

—Ո՛չ, դուն պիտի պառկիս հոն. ես խցիկին մէջ։

Պերթին գիտէր թէ անոր հետ վիճաբանիլն անօգուտ է։ Պէտք էր անոր հնազանդիլ։ Բայց Ժիւլիէն կը տաքնար՝ դէմքը կրակին տուած։ Աղջիկը փութանակի հանուեցաւ անոր ետին, առանց անկից նշմարուելու, և անկողին սահեցաւ։

Հոն մտած պահուն քիչ մը սարսռաց, կարմիր կերպասէ վարագոյրներով այն մեծ անկողնոյն մէջ, ուր հազիւ քանի մը վայրկեան առաջ տարածուած տեսած էր մայր Բլասիտի դեղին եւ բիրտ դիակը՝ մագաղթագոյն եւ կմախաձեւ։

Բայց անկողնոյն տաքութիւնը ցրուեց իր երկիւղները։

Ժիւլիէն չէր պառկեր։

—Է՛, Ժիւլիէն, քնանալու փափագ չունի՞ս։

—Ոչ։

—Հո՞դ պիտի մնաս։

—Չեմ գիտեր։

Պերթին ա՛լ բան մը չըսաւ, միայն զարմանալի երեւոյթ մը կը տեսնէր անոր վրայ։ Ժիւլիէն չէր դիտեր զայն, բայց կը ժպտէր հանքածուխի կրակին, իբր թէ գաղտնի խօսակցութիւն մը ընէր անոր հետ։

Աղջիկը նորէն զգաց իր նախկին սոսկումները։

Այս երեւոյթն ունէր Ժիւլիէն այն օրը երբ զինքը խածած էր։ Այս երեւոյթն ունէր նաեւ այն օրն երբ ուզած էր կաղ ընել ոտուըներն այրելով։

Ի՞նչ անգթութիւն կ'երազէր այդ գիշեր։

—Ո՛հ, արթուն պիտի մնամ, ըսաւ Պերթին ինքնին... ինքզինքս պիտի պաշտպանեմ։

Բայց ի զուր մաքառեցաւ քունին դէմ։ արտեւանունքը կը ծանրանային... կեանքը մեղմիւ կը խուսափէր...

Ժիւլիէն ունելիքը հրատին մէջ դըրած էր։

Քիչ մը հանքածուխ գլորեցաւ թեթեւ ժխորով մը։

—Ժիւլիէն, ըսաւ աղջիկը կէս քուն, կրակին պէտք չէ որ դպչիս, գիտե՞ս։

Փորձեց ոտքի ելնել, բազուկները վեր առաւ աչուըները շփելու համար, բայց մատուըները դէմքին կէսը միայն հասան. արտեւանունքը փակուած էին։

Կը քնանար, հանդարտ, բերանը կիսաբաց, համակ վարդերանգ, գիւղացւոյ այս հանգստաւէտ անկողնոյն տաքութեամբ որուն մէջ կը թաղուէր։

Չիմացաւ թէ ո՛րքան ատեն քնացաւ։

Ցանկարծ զգաց որ կ'արթննար իւր վրայ ինկող ծանր մարմնոյ մը ազդեցութենէն։ Սեղանին վրայի մոմը հատնելու վրայ էր և ըստ բաւականի կը լուսաւորէր սենեակը։

Ժիւլիէն անկողնոյն վրայ ծնրադրած էր, խօլ ծիծաղով մը խնդալով։

Անոր ձեռներուն չուրջը չուան մը անցուցած էր և դաստակներն բոլոր ուժովը կը սեղմէր։

Պերթին պրկուեցաւ, ուզեց ետ մղել զայն։

Բայց չատ ուշ էր։ Հանգոյցն անցուած էր։ Ձեռները կապուած էին։

Պերթին փորձեց ոտքի ելնել. բայց Ժիւլիէն մարդու չափ ուժեղ էր։ Դիւրաւ կը զսպէր զայն։ Ոտքերն ալ կապեց։

Աղջիկը կը պոռար։

—Ժիւլիէ՛ն, Ժիւլիէ՛ն, ի՞նչ կ'ընես։ Ա՛հ, չա՛ր տղայ։

Երբ Պերթին այսպէս անշարժութեան մատնուեցաւ, Ժիւլիէն թողուց զայն, անկողինէն իջաւ և հեռացաւ։

Սենեկին մէջտեղը կծկեցաւ, նայուածքն անոր վրայ յառած, խոշոր բացուած շրթունքն երեւան հանելով իր չէկերէկ արիւնոտ լինտերը։

Եւ պզտիկ աղջիկը՝ դողդոջուն, գրեթէ նուաղեալ, կը հարցնէ ինքնին։

—Ի՞նչ պիտի ընէ ինծի։

Երկար, յոյժ երկար ատեն, Ժիւլիէն անոր երեսը կը նայի։ Կը մտածէ ճչել, օգնութիւն աղաղակել, բայց ոչ ոք պիտի լսէր, որովհետեւ Սէն-Ռըմիի տուներն իրարու կից չեն և ամենէն մօտը հարիւր մեթրէն աւելի հեռի է։ Ամեն բան գոցուած, ամեն մարդ քնացած է այդ ժամուն։

Եւ տեսնելով ինքզինքն այդ տղուն իշխանութեան ներքեւ, որ՝ իր անգիտակից անասունի բարբարոսութեան մէջ՝ ամեն բան ընելու կարող է, սոսկալի երկիւղով կը համակուի։

Կը սկսի լալ. կը ջանայ անոր սիրտը չարժել։

—Տեսնենք, Ժիւլիէն, ինչո՞ւ ոտուըներս և ձեռներս կապեցիր։

Տղան հեգնօրէն ծիծաղեցաւ, ոտքի ելաւ եւ իր կաղացող քայլով մօտեցաւ չըմինէին։

Հրատէն դուրս հանեց ունելին, որուն մինչեւ կէսը կաս կարմիր եղած էր։

—Նայէ՛։

Պերթին կը զգայ թէ պիտի մեռնի։

(Շարունակելի)

բացատրեցան ։ Այն օրէն Երեմիա եպիսկոպոս իւր վրայ խօսիլ տալ սկըսաւ, բաժնուելով իւր սինոդակից ընկերաց գործակցութենէն, և Սինոդէ դուրս, և գլխաւորապէս յանձն Պրոկուրորին նեցուկ որոնելով ։ Այժմ կէտ օրուան խնդիր դարձած լինելուն, աւելի խօսիլ հարկ չէ, որ գրեթէ օտար ալ է մեր համառօտագիծ տեղեկութեանց սահմանէն ։

ԺԶ.

ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԱՇԸԳԵԱՆ.

Այժմեան Պատրիարք Կ. Պոլսոյ, ծնեալ ի Քէրէմէթ գիւղ վիճակին Նիկոմիդիոյ, յամին 1842, հետեւաբար 49 տարեկան տակաւին, թէպէտ կերպարանքը շատ աւելի ցոյց կուտայ, մանաւանդ իւր արդի պաշտօնավարութեան միջոցին ։ Մանկութենէ աշակերտեալ Արմաշու վանուց, և այնտեղ կատարած իւր բոլոր կեանքն ու ընթացքը ։ Տ. Խորէն Սրբազան Արմաշու մէջ եղած է ամենայն ինչ, դպիր, սարկաւագ, աբեղայ, վարդապետ, ուսուցիչ, տեսուչ, խմբագիր, տնօրէն, ժամանագիր, վանահայր և եպիսկոպոս ։ Ժամանակակից և գործակից եղած է Արմաշու վանուց աւելի փայլուն օրերուն, թէպէտ և սոյն փայլ նուազած է դարձեալ իւր օրով, այլ իւր կամքէ անկախ պատճառներով ։ Եպիսկոպոսացած է 1873ին ։ Երեք տարի յառաջ 1888ին Արմաշու վանահայրութենէ անցաւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան, և թէպէտ հոգալից վայրկեաններ անցուց, այլ Տէրութեան և Ազգին վըստահութեամբ զօրացեալ կը վարէ իւր պաշտօն, և դեռ եւս առաւելագոյն արդիւնաւորութեան ակնկալութիւն կը ներշնչէ ։ Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան ունի զանազան դասական և խմբագրական հրատարակութիւններ, և վերջերս ալ հրատարակեց եկեղեցականաց կենցաղ անուն գրքոյկն ։ Այս տեղ աւելի եւս չենք երկարեր. զի պաշտօնի վրայ եղողներուն գնահատումը մեր անմիջական նպատակէն դուրս է ։ Եւ դեռ շատ կանուխ է խօսելու համար Ամեն. Տ. Խորէն Սրբազան Հօր Պատրիարքութեան վրայ՝ իբրեւ անցեալ իրողութեան մը վրայ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական և Տնտեսական Խորհուրդք երէկ խառն նիստ մը կազմեցին ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ի ներկայութեան երկուց Խորհրդոց ատենապետաց և զբաղեցան Գումգաբուի մէջ կեդրոնական ուսումնարանի մը հաստատութեան խնդրովը ։ Ուշադրութեան առին նաև ասկից առաջ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ կազմեալ յանձնաժողովոյ մը կողմէ կատարուած ուսումնասիրութիւնները պարունակող տեղեկագիր մը և, յետ խորհրդակցութեանց, որոշեցին վարժարանին ուսմանց և մատակարարութեան ծախուց ծրագիրը պատրաստելէ յետոյ, վերստին խառն նիստ մը կազմել ի Պատրիարքարան և անդ տեղւոյ վրայ քննութիւն մը կատարել ։

Ուսումնական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ատենապետութեամբ Մեծ. Ռեթէոս էֆէնտի Պէրպէրեանի ։

Խորհուրդը, քննելով ազգ. ուսուցիչներէն Մարգարեան Գրիգոր էֆէնտիի պատրաստած պատկերազարդ աշխարհագրութիւնը, վաւերացուցայն և արտօնեց անոր գործածութիւնն ազգ. նախակրթարանաց մէջ ։

Գատըգիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի վերջին դպրոցական տարւոյ վիճակագիրը ղրկուած ըլլալով, Խորհուրդը գոհացուցիչ գտաւ նոյն վարժարանի վիճակն և յանձնարարեց Կրթական Տեսչութեան՝ յանուն Ուսումնական Խորհրդոյ շնորհակալութիւն յայտնել տեղւոյն Թաղական խորհրդոյ՝ վարժարանին բարեկարգութեանն ու յառաջդիմութեանը մասին տարած ջանքերուն համար ։

Խորհուրդը վաւերացուց ազգ. ուսուցիչներէն Մատթէոսեան Աբրահամ էֆէնտիի պատրաստած Թուրքերէնի գրավարժութեան և ուղղագրութեան տետրակներն և արտօնեց անոնց գործածութիւնն ազգ. վարժարանաց մէջ ։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ատենապետութեամբ Մեծ. Մինրան էֆէնտի Սիմեանի և զբաղեցաւ կտակային ու հաշուական խնդիրներով ։

Պէշիքթաշի Թաղին մէջ երեսփոխանական ընտրութիւն կատարուելով, բացարձակ առաւելութեամբ երեսփոխան ընտրուած են՝

Ալիքսան էֆէնտի Խորասանճեան
Յարութիւն » Մերեէմգուլի

Այս ընտրութիւն տեղեկագրուած է ի Պատրիարքարան ։

Պէյլէրպէյի Թաղական խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ, ըստ հրաւիրանաց Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասուն՝ Արժ. Յովհաննէս Ծ. վարդապետ Արշարունի յառաջիկայ կիրակէ առաւօտ պատարագ պիտի մատուցանէ գիւղին եկեղեցւոյն մէջ, երգեցողութեամբ յիշեալ դպրաց դասուն ։

ՀՐԱՒԷՐ ԱՌ ՈՒՍՈՒՑԻՉՍ

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայրն, ըստ առաջարկութեան Խորհրդոյս և ըստ որոշման Ազգային Վարչութեան Խառն Ժողովոյ, յատուկ պաշտօնագրով արտօնած ըլլալով դպրոցական տարեկան արձակուրդներու ատեն մայրաքաղաքիս Ազգ. վարժարանաց ուսուցիչներն ի ժողով գումարել, որպէս զի մանկավարժական խնդրոց վրայ կարծեաց փոխանակութիւններ ընեն և այս կերպով իրերակրթութեան միջոց մ՚ունենան ի ձեռին, Ուսումնական Խորհուրդս կը փութայ ծանուցանել թէ Ուսուցչական Ժողովոյ չորս նիստեր տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ օգոստ. 25, սեպտ. 1, 8 և 15 կիրակէ օրերն, ի Ղալաթիա, Ազգ. Ժողովոյ գումարման սրահին մէջ, ընդ ատենապետութեամբ Կրթական Տեսուչ Մեծ. Կարապետ էֆէնտի Իւթիւճեանի, և ի ներկայութեան Խորհրդոյս անդամոց, օրակարգ ունենալով հետեւեալ խնդիրներն ։

Ա.—Մանկավարժական ուսմանց կամ Ուսուցչի պատրաստութեան կարեւորութիւնը.—այս պէտքին Թուրքիոյ հայոց մէջ գոհացման միջոցներն ։

Բ.—Դաստիարակէն ի՞նչ բարոյական հանգամանքներ կը պահանջուին ։

Գ.—Լաւ դաստիարակութեան մը ընդհանուր պայմանները ։

Դ.—Ուսուցչաց նիւթական վիճակի բարուոքման և ապագայի ապահովութեան խնդիրն ։

Յաջորդ տարւոյ նստաշրջանին օրակարգը ժողովն ինք պիտի որոշէ իր վերջին նստին մէջ ։

Նիստերն պիտի սկսին ժամ ճիշդ 6½ին և փակուին 10ին ։

Օրակարգէն դուրս ո՛ր և է խնդրոյ վրայ խօսիլ արգիլեալ է ։

Հետեւապէս Ուսումնական Խորհուրդս կը հրաւիրէ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող ազգային ուսուցիչներն և ուսուցչուհիներն որ հաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրերուն և կրթական խնդիրը մշակելու համար իրենց ընծայուած այդ միջոցն օգտակար գործեն ։

Ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Վ. Ատենապետ Ատենադպիր
ՊՕՂՈՍ Գ. ՔԷՐԷՍՏԷՃԵԱՆ Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
17 օգոստ. 1891

Այս առաւօտեան ռուսական Սուրհանդակաւ առնուած Թիֆլիզի լրագրերէն կը քաղենք հետեւեալ լուրերը ։

Ինչպէս լսում ենք, Ս. Էջմիածնայ ճեմարանի լսարանների ուսուցիչ Պ. Կարապետ Կոստանեանցը, որ ներկա- [illegible], հրաժարական է տուել ։ Պ. Կոստանեանցն աւանդում էր Հայոց եկեղեցական պատմութիւն և գրականութեան պատմութիւն ։ Ճեմարանի վարչութեան համար անշուշտ մեծ դժուարութիւն կը պատճառէ հրաւիրել այդ կարեւոր առարկաների համար մի այնպիսի ուսուցիչ, որ Պ. Կոստանեանցի հմտութիւնն ու գիտութիւնն ունենայ ։

—Մի ամիս Պ. Վարդազարեանց, որ քաղաքումս կաշուէ գործարան է կամենում հիմնել, միանգամայն յանձն է առել Թիֆլիզում «Մուրճ» ամսագրի հրատարակութիւնը՝ խմբագիր Պ. Արասխանեանցին մի որոշ ռոճիկ յատկացնելով ։ Մենք համոզուած ենք որ Պ. Վարդազարեանցի ձեռնարկութիւնը կաշուէ գործարանի նկատմամբ յաջողութիւն կը գտնէ Թիֆլիզում ։

—Ս. Էջմիածնից մեզ գրում ։

«Սինոդական անդամոց միաձայն որոշմամբ՝ երեք սարկաւագներ, որոնք իրեանց ուսումը աւարտել են Ճեմարանի մասնագիտական բաժնում, արտասահման են ուղարկվում այլ եւ այլ մասնագիտութիւններ ուսանելու, ապագային ուսուցչութեան պաշտօններ ստանձնելու նպատակով ։

(Արձագանք)

⁂

Տեղական Նովօյէ Օբոզրէնիէ թերթը լսել է, թէ Ս. Սինոդի նախանդամ Երեմիա եպիսկոպոսի Ս. Սինոդի համար առաջարկած կանդիտատները հաստատուած են ։

Իսկ մենք լսել ենք, որ Ս. Սինոդի համար հաստատուած են ոչ թէ Երեմիա եպիսկոպոսի առաջարկած կանդիտատները, այլ հանգուցեալ Մակար կաթուղիկոսի առաջարկած կանդիտատներից ։

—Էջմիածնից մեզ գրում են—«Նուխու առաջնորդ արժ. Վահան վարդապետը հրաւիրուած է Ս. Էջմիածին ճեմարանում տեսչի օգնականի պաշտօնով. այսպիսով Ճեմարանը կունենայ երեք աւագ ուսուցիչ կամ տեսչի օգնական՝ Արժ. Վահան վարդապետ, Պ.Պ. Աբովեան և Սաղաթէլեան ։

—Լսում ենք, որ Թիֆլիսից մի քանի հայեր խնդիրք են տուել Ս. Էջմիածնի Սինոդին, իրաւունք խնդրելով, որ քաղաքիս 10րդ. բաժնում, Մուշտաիդի մօտ, հայոց եկեղեցի շինեն ։ Ս. Սինոդը յարգելով այդ խնդիրքը, իւր կողմից աւելի յարմար է գտել, որ եկեղեցին շինուի Սոլոլակում, վերեւը, ի նկատի ունենալով որ այդտեղ հայոց եկեղեցի չըկայ եւ այդտեղ ապրող բազմաթիւ հայերը ստիպուած են հեռու տեղ —Մողնու եկեղեցին յաճախել ։

—Գեր. Սարգիս եպիսկոպոսը, հակառակ հանգ. կաթողիկոսի կարգադրութեան և վանքի միաբանութեան տրամադրութեան, Ճեմարանի աշակերտների համար մտադիր է ճեմարանում կրկին առանձին սեղանատուն պահել ։ Հանգ. կաթողիկոսի կարգադրութեամբ, ծախքը քչացնելու համար, աշակերտներին կերակրում էին վանքի սեղանատանը, միաբանութեան հետ միասին ։ (Նոր Դար)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեկին երկրորդ դեր-տնօրէն Ալթա պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց ։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Հրեայ վաճառական Հարօնաչի էֆէնտիի ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Մէարիֆի ժողովոյ դիւանատան քարտուղարներէն Ֆէթհի պէյի և Թաղապետութեան Թ. շրջանակին (Սկիւտար) բժիշկ Հաճի Հիւսնի էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իրենց բարւոք ծառայութեանց ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Կոլց փաշայի տրամադրութեան ներքեւ գտնուող սպայակոյտի դեր-հազարապետ Նազըմ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր ջանասէր և բարւոք պաշտօնավարութեան ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ և Իֆթիխարի շքադրամ՝ Նաւային վարժարանի ամբողջական և տարրերական ալճեպրական բարձր հաշւոց ուսուցիչ դեր-հազարապետ Ճեմիլ էֆէնտիի՝ այդ ուսման վրայ գիրք մը պատրաստած ու թարգմանած ըլլալուն ի վարձատրութիւն ։

Իֆթիխարի շքադրամ՝ բժշկական վարժարանին մանկաբարձութեան և կանացի հիւանդութեանց ուսուցչի օգնական դեր-հազարապետ Մուսթաֆա էֆէնտիի՝ «Կանացի հիւանդութիւնք» անուն ֆրանսերէն գիրք մը թարգմանած ըլլալուն ի վարձատրութիւն ։

Ի Բ. ԴՌՈՒՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկը նստին մէջ զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով ։

Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը պահ մը խորհրդակցեցան ։

ՎՍԵՄ. ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Կայս. անձնական Գանձուն Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց ։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրը Պերլինի, Փարիզի, Լոնտոնի, Բեդրպուրկի, Վիեննայի, Հռոմի եւ Աթէնքի օսմանեան դեսպանատանց մէջ ընդունելութիւնք կատարուեր և այդ տեղերու կառավարութեանց կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ ղրկուեր են օսմ. դեսպանատուններն ի շնորհաւորութիւն ։ Գիշերը դեսպանատունք լուսազարդուեր և շքեղ հացկերոյթներ տրուեր են ։

—Փարիզէ ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, ֆրանսական մամուլը ջերմապէս շնորհաւորեր է Թուրքիոյ Օգոստափառ Վեհապետն, որուն նկատմամբ Բարիզի գլխաւոր լրագիրք համակրալից յօդուածներ հրատարակած են ։

—Սերպիոյ նախորդ Միլան թագաւորն, հեռագրաւ շնորհաւորած է Վեհ. Ապտիւլ-Համիտ կայսեր Գահակալութեան տարեդարձը ։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է առ Միլան թագաւոր ։

ԱՓՐ. ՏՐԻՊՈԼԻՍ

Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նորակառոյց զօրանոցն, որ Վեհ. Սուլթանին անուամբ պիտի յորջորջուի, հանդիսաւոր կերպով բացուեր է անցեալ երկուշաբթի օր Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին օրը ։ Զինուորք իրենց բնակութիւնն հաստատեր են արդէն այդ շէնքին մէջ ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Համազգային Անկելանոցին շինութեան ի նպաստ կազմակերպեալ ցուցահանդէսին համար հետեւեալ նուէրները եղած են ։

Ի Պէյքօզ ապակեղինաց գործարանին տնօրէն Պ. Մոտիանօ՝ չորս հազար ղրուշ արժողութեամբ ապակեղէն ։ Արքունի Նաւարանի մեքենայի գործարաններու քսան և մէկ սպայք ցուցահանդէսէն երեք հարիւր ղրուշ արժողութեամբ գորգ մը և այլ նիւթեր գնելով վերստին ցուցահանդիսին նուիրած են զայն ։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԹՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանի մէկ Իրատէին համաձայն, Քաղաքապետութիւնն հրամայած է Թաղապետութեան շրջանակաց՝ պատրաստել անցեալ օրուան ողողումներէն վնասուող կարօտ անձանց անունները պարունակող ցուցակ մը ։ Թաղապետական շրջանակներն ըսկըսած են արդէն այդ ցուցակները պատրաստել ։

Պատրաստուած ցուցակները կը մատուցուին Վեհ. Սուլթանին ։

ՍԱՄՈՍ

Կ՚իմանանք թէ Սամոսի մաքսային իշխանութիւնք՝ Անգլիայէն բերուած ապրանքներէն հաստատեալ քանակութենէն աւելի տուրք առնելուն համար, մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանը Բ. Դրան դիմեր է ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպի մէջ օգոստոս 20ին հընտախտէ տասը մահեր պատահեր են և Ճիսր գաւառակին մէջ ալ՝ տասն և մէկ ։

—Սիւէզէն օգոստոս 20 թուականաւ կը հեռագրեն թէ 602 ուխտաւորք՝ ի Թօրսինա օրինական քարանթինան աւարտելէն յետոյ՝ Սիւէզ ժամաներ են ։ Ասոնց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ գտնուելով, զանոնք բերող շոգենաւը ճամբայ պիտի ելնէ դէպ ի Ջիտտա ։

Սիւէզէն նոյն թուականաւ առնուած ուրիշ հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ հինգ շոգենաւեր, որք Եանպուէն ուխտաւորներ առած էին Թօրսինա ժամաներ են և յետ քննութեան՝ ուխտաւորաց առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ գտնուեր է ։

—Հալէպի կարգ մը բնակիչներն որք, այդ քաղաքին մէջ հնտախտի ծագելէն ետքը, ապաստանած էին մերձակայ Պապ անուն տեղն, կը պատրաստուէին եղեր իրենց բնակավայրը դառնալ, որովհետեւ այդ վերջին վայրն համաճարակը կը վարակուէր Հալէպէն աւելի սաստիկ կերպով ։ Սակայն նահանգին առողջապահական ժողովոյ պահանջմանց վրայ տեղական իշխանութիւնք չպիտի թողուն որ այս մարդիկ Հալէպ դառնան ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Անցեալ ուրբաթ իրիկուն ի Ջէրքէսքէօյ սրճարանի մը մէջ ձերբակալուեր է Անասթասի աւազակախումբին անդամներէ մին՝ Բոմաք Իօմէր ։ Այս մարդ սրճարանին մէջ գտնուողներուն սուրճ, խաղող, օղի և այլն հրամցուցած և իրեն վիճակին անհամապատասխան ծախքեր ըրած պահուն կասկածներ յարուցեր է ։ Նոյն միջոցին սրճարան եկող երկաթուղւոյ գործաւոր մը եւս ճանչցեր է Բոմաք Իօմէրն, ըսելով որ Սինէքլիի դէպքի ատեն իւր թեւը կապողն այդ աւազակն էր ։ Խընդիրը ոստիկանութեան իմաց տրուելով Իօմէր ձերբակալուեր և վրայէն շատ մը դրամ գտնուեր է ։ Հարցուեր է իրեն թէ այդչափ դրամ ո՞րկից գտած էր, Իօմէր չկրնալով որոշ պատասխան մը տալ, իրեն վրայ եղած կասկածներն աւելի հաստատուեր են ։ Տեղական կառավարութիւնն անմիջապէս Ջէրքէսքէօյ բերել տուեր է այն երեսունի չափ երկաթուղւոյ գործաւորներն, զորս աւազակք կապած էին ։ Գործաւորք զատ զատ և յետոյ խմբովին Իօմէրի հետ ճակատ առ ճակատ բերուելով, ամէնքն ի միասին յայտարարեր են թէ Իօմէր՝ Անասթասի խումբէն է ։

Բոմաք Իօմէր Չաթալճա տարուած է, ուր նախնական քննութիւնք կը կատարուին ։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Կէլիպօլուէն կը գրեն թէ անգլիական Ռոպէրթիլը շոգենաւը, 1842 թոնօ տարողութեամբ, որ օգոստոս 10|22ին մեկնած էր Օտեսայէ Ռոթերտամ երթալու համար, վերնայարկին վրայ ունենալով մեծաքանակ ցորեն, իւղ եւ ոչխար, օգոստոս 17/29ի գիշերը խրեր է յինճիր-Պուրնու (եւրոպական եզերք) ։ Դիօծան եւ Սէրբէրէն նաւաձիգ շոգենաւք օգնութեան հասեր են եւ կիրակի օր ջուրին երեսն ելլելով այս շոգենաւ, ճամբան շարունակեր է ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Սպանիոյ Պարչելօնա քաղաքին մէջ ի մօտոյ գեղարուեստից ցուցահանդէս մը պիտի բացուի ։ Սպանիական կառավարութիւնը՝ Մատրիտի օսմանեան դեսպան Թէրխան պէյի միջոցաւ հրաւիրագիր մ՚ուղղած է կայս. կառավարութեան, որպէս զի օսմանեան արուեստագէտք եւս մասնակցին այդ ցուցահանդիսին ։

ՄԻՐԶԱ ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ

Պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան որ Մարիէնպատի ջերմուկներն ուղեւորած էր դարմանուելու համար, յառաջիկայ շաբաթ օր մայրաքաղաք կ՚սպասուի ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆ

Օտար Մամլոյ տնօրէնութիւնն հետեւեալ գեկոյցն ուղղած է Սթամպուլ լրագրոյն.

«Սթամպուլ, իր վերջին թիւերէ միոյն մէջ արտատպած է Փէշթէր Լօյտի մէկ հեռագիրն որուն համեմատ Կ. Պոլսոյ ռումանական դեսպանը ծանուցեր է իր կառավարութեան թէ՝ գողեր մըտած են ռումանական հիւպատոսարանն և կողոպտած են զայն ։ Տեղական ոստիկանութիւնն իմանալով խուզարկութիւններ կատարեր է, որք ապարդիւն մնացեր են ։

«Ճշմարտութիւնն այն է որ ոստիկանութեան նախարարութիւնը ռումանական հիւպատոսարանէն կողմէ բնաւ տեղեկութիւն ստացած չէ Փէշթէր Լօյտի յիշած այդ գողութեան դէպքի մասին ։ Սթամպուլի մէջ հրատարակուելուն վրայ միայն տեղեկութիւններ առած է դեսպանատունէն, որ կէս-պաշտօնապէս և բերանացի պատասխանած է թէ արդարեւ քսան հազար ֆրանքի գողութիւն մը գործուած է հիւպատոսարանին մէջ, բայց իրաւացի է ենթադրել թէ գողութեան հեղինակները հիւպատոսարանին պաշտօնեաներէն են, և թէ, հետեւապէս, ո և է գանգատ չէ եղած տեղական իշխանութեան ։»

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Ռուսական ընդհ. հիւպատոսարանն երկուշաբթի օր ի Բերա, Փոսթա փողոց բնակող ռուս հպատակ մը ձերբակալեց, որ վերջերս ի Կ. Պոլիս եկած էր ։ Այս անձ, որ նշանաւոր ընտանիքի մը կը պատկանի, Եւլքօթէք-Քալոբերմ յոյն փորագրիչի մը յանձնարարած էր շինել ռուսական պաշտօնական կնիք մը, ուսկից օրինակ մը հանել տուած էր բուն կնիքն ստանալէ առաջ ։ (Սթամպուլ)

Տօքթ. Սիմոնոֆ երէկ իրիկուն մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս ի Բարիզ, ուր պիտի մնայ մէկուկէս ամսոյ չափ ։

—Աֆիոն Գարահիսարի Ազիզիյէ գաւառակին տասանորդի տուրքն այս տարի 626.330 դրշի վարձակալութեան տրուած է անցեալ տարիէն 270.201 դրշի առաւելութեամբ ։ Աֆիոն Գարահիսարի կառավարիչ Ճելալ պէյ անձամբ Ազիզիյէ գնացած և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելով ու վարձակալները քաջալերելով ձեռք բերած է հասոյթի այդ առաւելութիւնը ։

—Ի Կէօք Սու Նպարավաճառ Մէհմէտ, Տամիանոս և Խարալամպոս Սկիւտարի եւ Գատըգիւղի ջրի ընկերութեան գործաւորաց հետ իրենց ընելիք առուտուրին մէջ գործածելու համար տոմսակներ պատրաստած են ։ Քաղաքապետութիւնն իմանալով այդ տոմսակները գրաւած եւ պէտք եղածն ի գործ դրած է ։ Գրաւեալ տոմսակները 6464 հատ են, որոց 2850ը՝ քսան փարանոց և 3614ը՝ տասը փարանոց ։

—Պէյքօզի շրջակայ Պըլընէզը գիւղին մէջ պաճարախտ երեւան ելած ըլլալով, տեղական կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է ։

—Մաքրիգիւղէն կէս ժամ հեռուն գտնուած Զամբուչ Պաշը Տէրէսի անուն տեղէն մարդու դիակ մը գտնուած է ։ Այս մարդ անցեալ օրուան հեղեղներէն խեղդուած էր ։

—Ֆիլիպէէն կը գրեն թէ, ծաղկախտ և այլ հիւանդութիւնք ճարակած են անդ ուրկից երբեմն մահեր եւս կը պատահին ։

—Ռոդոսի րաբունապետ անուանուած է Սապէթայ Լէվի էֆէնտի, որ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը ։ Կայս. կառավարութիւնը վաւերացուցած է նորա պաշտօնը ։

—Ի Ղալաթիա Լատինական եկեղեցւոյն շուրջը գտնուած այն տուներն, ուր վատաճամբու կանայք կը բնակին, պիտի պարպուին ։

—Վճռաբեկ ատեանը վաւերացուցած է Եղեռնադատ ատենի այն որոշումն որով սրճարանի սպասաւոր Սէնիգիւզէլ Նըխ՝ տասը տարի առաջ բաղնիքի սպասաւոր Հիւսնին սպաննած ըլլալուն համար՝ տասն հինգ տարուան չղթայակապ աշխատութեան դատապարտուած է ։

—Երէկ իրիկուն ժամ 9.20ին կամուրջէն մեկնող Շիրքէթի 38 թիւ շոգենաւը Թօփխանէի առջեւ մեքենայի խանգարում մը ունեցաւ ։ Շոգենաւը քառորդ ժամու չափ կեցաւ մեքենայն նորոգելու համար, յետ որոյ կրցաւ ճամբան շարունակել ։

—Կէլիպօլուի մէջ 105 տարեկան հըրեայ մը մեռեր է, որ մինչեւ վերջին վայրկեանն իր մտաւորական կարողութիւնները կը պահէ եղեր ։

—Փարիզ գտնուող իսլամք ձեռնարկներ կընեն այդ քաղաքին մէջ մզկիթ մը կառուցանելու համար ։

—Կայս. կառավարութիւնը վաւերացուցած է Եաննաի հելլենական նորընտիր ընդհանուր հիւպատոս Պ. Վալիտիի պաշտօնը ։

—Երէկ առաւօտ ի Պէշիքթաշ Թարլա Պաշը փայտաշէն տուն մը այրեցաւ ։

—Պէրութի կուսակալ Ազիզ փաշա, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինեալ է ։

—Ցամաքային երկրաչափական վարժարանին աշակերտք այս շաբաթ օր Հայտար Փաշայէն Պէյքօզ պիտի ուղեւորին երկաթուղւոյ գծերու շինութիւնը տեսնելու համար ։

—Պոլսոյ պանդուխտներու հիւանդանոցին երկրորդ բժիշկ գնդապետ Հաֆըզ Մէհմէտ պէյ, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երկուշաբթի օրը մեռաւ ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Յառաջիկայ շաբաթ գիշեր, 24 օգոստոս, Մաքրիգիւղի Արծրունեան երկսեռ վարժարանին ի նպաստ թատերական շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի Պ. Կօֆայի սրահին մէջ, Օսմանեան խմբին կողմէ ։ Ներկայացուելիք խաղն է ԱՆՄԵՂ ԺԱԳ, թատերգութիւն ինն արարով, և ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը ։ Գլխաւոր դերակատարք են՝ Տիկնայք Հէքիմեան և Պիննէճեան Պ.Պ. Մնակեան, Սիսակ, Զօպանեան, Մատթէոսեան և այլ ծանօթ դերասանք և դերասանուհիք ։ Տոմսակաց գիներն են 40 և 20 ղրուշ ։ Հանդիսականաց հանգստութեան համար ամեն նախահոգ միջոց ձեռք առնուած ըլլալով, կարգադիր մասնախումբը յուսայ թէ Թաղեցի ազգայինք պիտի փութան իրենց ներկայութեամբ պատուել սոյն կրթական երեկոյթ, որոյ հասոյթն ամբողջովին պիտի յատկանան գիւղին նորաշէն վարժարանին աւարտման ։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

[illegible]

1891 Օգոստոս 1էն մինչեւ 31

		Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ		5,639.93½	174,838 —
Աքսէրայի	»	5,581.21	173,017.50
Շիշլիի	»	6,612.42	204,985 —

Կ. Պոլիս, 1 Սեպտեմբեր 1891
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

[illegible] ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2 ԹՈՒԱԿԱՆԱՒ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ Ի ՔԻԼԻ

Նիւ-Եորք Հէրըլտ կ՚իմանայ Վալբարայզօյէ թէ խորհրդարանականք ի մօտոյ առժամանակեայ օրինաւոր կառավարութիւն մը պիտի հաստատեն ։ Խորհրդարանականաց վարչապետ Պ. Մոնթ նաւատորմիղին հետ ժամանեց Վալբարայզօ ։ Օտար նաւախմբոց հրամանատարք և Մարթինէզ ծովակալը կը հսկեն քաղաքին վըրայ, որ լի է դասալիքներով ։ Լուր չկայ նախորդ նախագահ Պ. Պալմաչէտայէ, բայց կը կարծուի թէ Անտէզեան լեռներէն անդին ապաստանած է ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցի մասին Պ. Փիշօնի տեղեկագիրն, որ Երեսփ. Ժողովոյ մատուցուեցաւ, ի մէջ այլոց կ՚ըսէ. «Բանէ մը չենք վախնար. մեր խոհեմութեան շընորհիւ, բարեկամութիւններ գտած ենք որք անխախտ վստահութիւն կը ներշնչեն մեզ արդար վերականգնումի մը մասին ։ Խնդութեամբ կ՚ողջունենք այս արշալոյս որ կը ծագի յառաջիկայ պատմութեան վրայ ։»

—(Ֆ.) Արեւելեան Ֆրանսայի քաղաքաց կղերականները ցոյց մը կը կազմակերպեն, որ մեծ փայլ պիտի առնու, Հանրապետութեան նախագահին այցելութեան առթիւ իրենց երկիրն ։

—(Ֆ.) Ցարին սենեկապետ Շարցինսքի իշխան Փարիզ ժամանեց ։ Շրջած զըրոյցներուն նայելով, իշխանը Ֆրանսական կառավարութեան մօտ փափուկ պաշտօն մը պիտի կատարէ՝ ի մասին յառաջիկայ ուղեւորութեան Ռուսիոյ Կայսրուհւոյն ի Ֆրանսա ։

—(Ֆ.) Պ. Ֆրեսինէ երէկ այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորին, որուն հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ ։

—Գրեթէ բոլոր գաւառային ընդհ. ժողովք փակեցին իրենց նստաշրջանն առանց նշանաւոր դէպքի ։

ՍԵՐՊԻԱ

Երկրին սեղանաւորական կացութեան հանդէպ եւ մասամբ եւս դիւանագիտական դիտողութեանց հետեւանօք, Սերպիոյ պատերազմական նախարարը պարտաւորեցաւ ետ կենալ Նիշի և Բիռոթի միջեւ մեծ ռազմափորձեր կատարելու դիտաւորութենէն. բանակը պիտի շատանայ տարեկան պարզ զինավարժութիւններով ։ Կ՚աշխատուի հաւատացունել թէ ռազմափորձերու դիտաւորութիւնը հիմնական չէ ։—Թոփալովիչ զօրավար երէկ գիշեր մեռաւ ի Քրակույեվաց ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Յուլիս 28ի Կայսերական Ուքազի մը հետեւանօք, Ռուսիոյ Ելմտական Նախարարը արտօնեց Կայսրութեան Պանքան առժամապէս 25 միլիոն ռուպլի թղթադրամ ի շրջաբերութեան հանելու ։

—Բարւոքում չկայ Փորթուկալի սեղանաւորական կացութեան մէջ, որ ընդհակառակն, ծանրանալ կը միտի, որովհետեւ կառավարութիւնը տակաւին չի գտաւ պէտք եղած գումարներն հոկտեմբեր 1ի կտրօնի վճարման համար ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փրէզիտէնթէ-Փինթօ քիլիական մարտանաւն Քիլէ մեկնեցաւ դէպի Քիլի երթալու համար ։

—Շուէտի գահաժառանգ իշխանուհին բաւական հանգարտ գիշեր մը անցուց. ջերմ չունի և հարբուխը նուազած է. իր առողջական ընդհանուր վիճակը լաւ է ։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑ

ԻՍՄԱՅԻԼԱ, 2 սեպտեմբեր.— Օգոստոս 21էն մինչեւ 31 Սուէզի ջրանցքէն անցնող 129 շոգենաւուց հասոյթն եղած է 2,570,000 Փրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

Գալաթիա 22 Օգոստոս

[illegible]

3 [illegible] վրայ	108 3/4
3 [illegible]	23 32 1/2
[illegible]	
[illegible]	19 38
[illegible]	— —
[illegible]	20 02
[illegible]	20 03
[illegible] Օսմանեան երեք [illegible]	76 28
» [illegible] 5%	77 03
[illegible]	
Փոխառութիւն [illegible]	42 1/2
[illegible]	22 5/8
» [illegible]	20 02
[illegible]	
[illegible]	4 30
[illegible]	8 18
[illegible]	5 20
[illegible]	4 27
Ռեժի » »	14 35
[illegible]	572 1/2
[illegible]	66 1/8
[illegible]	130

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Փարիզ, 2 Սեպտեմբեր, ժամ 3 [illegible] 35 [illegible]

[illegible] 3%	95 82
» 4 1/2%	105 70
Օսմանեան [illegible]	18 57
Օսմանեան [illegible]	66 50
» [illegible]	345 62
Պանք Օթոման	552 50
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
[illegible]	812 50
[illegible] 6%	90 35
[illegible] 5% (1884)	410
[illegible] (1890)	416 25
Եգիպտական միացեալ	487 50
[illegible]	761 25
Օսմ. մաքս. [illegible]	446 25
Ռիօ Թինթօ	553 75
[illegible]	615
[illegible] (Օսմանեան քօնսոլիտէ)	357 50
[illegible] վրայ	25 30

Լոնտոն, 2 Սեպտ., ժամ 6 [illegible] 15 [illegible]

[illegible]	95 1/16
[illegible]	18 1/4
[illegible]	42 1/2
[illegible]	22 5/8
[illegible]	18 1/4
[illegible] 1877	— —
Պանք Օթոման	11 15/16
Եգիպտական միացեալ ([illegible])	96 1/8
» [illegible] ([illegible]) 1890	91 1/8
Ռիօ Թինթօ	21 18
[illegible]	103
[illegible] 5%	80 3/4
[illegible] »	61 1/2
[illegible] 1890	96 1/4
[illegible] երկաթուղի	21 3/4
[illegible] երկաթուղի	16 1/2
[illegible] վրայ	25 470

Վիեննա, 2 Սեպտ., ժամ — [illegible] —

Օսմանեան [illegible]	31 70
» [illegible]	158
[illegible] վրայ	117 65
» [illegible] »	46 52

Պերլին, 2 Սեպտ., ժամ — [illegible] —

Պորսան գոց է։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՑ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

Ամսոյս առաջին եօթնեկին մէջ, անձայն անշշուկ դագաղ մը կը տանէին, «Ո՛չ փող զարկին ո՛չ արձագանգ»։ տեսնողներն անտարբեր նայեցան, լռողներն ալ յետոյ զարմացան . . . ,

Մեռնողն աննշան մը չ'էր։ Օտեան Նշա՛նն էր . . . ,

Նա բարձր պաշտօններու մէջ թէեւ չ'փայլեցաւ, թէեւ փառաւոր մուտք մը չ'ունեցաւ գրական աշխարհին մէջ, այլ ո՛չ զուրկ էր տաղանդէ, ո՛չ ալ անհաղորդ ող՝ դպրութեանց կեանքէ։

Երբ յ'Օրթաքէօյ կ'այցելէի իրեն, գրեթէ միշտ զբաղած կը գտնէի իր գրասենեկին մէջ։ Պերճաշուք մատենադարան մը Փրանսական ընտրելագոյն գրքերով լի որոյ հանդիպակաց կողմը երեւնալով հայկական գրադարանը կը ցցուէր, այրի մը նման տխո՛ւր ու սգաւո՛ր։ Քանի մը պատկերներ ալ երեւելի արանց կը կախէին համայն զարդն այն գրաւէճ, յանկուցիչ սենեկին որ աշխատանոցն էր Օտեան Նշանի։ Հո՛ն կը գրէր նա մերթ ընդ մերթ, հո՛ն կը կարդար նա ստէպ։

Ինչ որ նորատիպ և ինչ որ ալ հնատիպ, քերթողական թէ իմաստասիրական մատեաններ կուզէիր, ապահովաբար անդ կը գտնէիր։

Նոր գրիչներն այնքան ծանօթ էին իրեն, որքան հիները։

Ֆրանսական լեզուին քաջահմուտ, ու փարիզեան ամեն դպրոցներուն մօտէն ծանօթ անձ մըն էր, կրնամք ըսել թէ Նշան Օտեան մեծ հոգիներու հետ կը հնչէր, ու բարձր սրտերու հետ կ'ապրէր։

Օր մը ըսաւ ինձ «Կարդացե՞ր ես Կիզօն, այս վեհ ոգւով ու վսեմ խորհրդով լեցուն մարդը» ու տուաւ ինձ անոր «Յուշիկները» (mémoires) «Երեքին սերունդքը» (trois générations)։ յետոյ տուաւ Թիէռն ու Մօնթալամպէռն, Վիքթօռ Ժաքըմօնն ու Հէնրի Թէնն։ Մենք որ այն ատեն քանի մը բանաստեղծներ միայն կը ճանչնայինք ու քանի մըն ալ փիլիսոփայից անուանց հանդիպած էինք, որքա՜ն խոր տպաւորութիւն կրեցինք, Հիմալայա բարձունքէն թռած ու տաք սրտով հառած թռչիկներն որ Արեւելեան խորհրդաւորութիւնն ունին, ու Պուտտաներու սուսերածին վարդապետութի՛ւն ալ կը հատին։ Ժագըմօնի նամակներն մէկ մէկ գրականութիւններ էին, յուզիչ բանաստեղծութեամբ, որոց մէջ կը գնէր գաղափարներու հոսանքներ և խիստ ալ տեսարանաց զգա՜ցնիկ ու գգլխիչ ստորագիրներ որ Լահօրի ու Գաշմիրի խորհրդին բարձրանալով, հնդկական [illegible] կը լնուր գլխ։

Կիզօն, մա՛րդ կը կիզուր, Թիէռը՝ իր «Պատմութեամբը» կը յեղաշրջէր խորապէս, իսկ Հէնրի Թէնն բանադատութեան ու գրքննութեան գիտական արուեստը կուսուցանէր ինձ։

Օտեան Նշան այս մարդոց հետ մտաւորական հաղորդակցութեամբ կապուած անձնաւորութիւն մըն էր։ Անգիր՝ այլ գրագէտ մըն էր։

Օր մը սեղանակից էինք, ներկայ էր Մկրեան հայրը զոր շատ կը սիրէր։ Ի՛նչ պատուական գործ ըսաւ, դու կարդալու ես Տէ՛ր Հայր, «l'eglise et la société chrétienne», ն՛երբ հայեցողութիւն կրօնի ոգւոյն ու մեծութեանը վրայ, թէեւ հեղինակը բողոքական, բայց տիեզերական մարդու մը բոլոր անաչառութեամբը, իմաստասէրի մը անկեղծ դաւանութեամբը գրուած մատեան մըն է։

Պատասխանեց թէ, արդէն Կիզօ իր «Յուշիկներ»ու մէջ, իր անձին համար ըսած է, «Ես ի նոցանէ եմ, զորս 89ի եռանդոտ թուիչքը մեծցուցած է, և որք բնաւ պիտի չ'հաւանին վար իջնել, խոնարհի՛լ . . . ։ Ուստի այդ նոր սերնդեան այդ արիասիրտ զաւակը, ստորաքարշ կրից պիտի չ'ծառայեցնէ իր գրիչը, մանաւանդ իր գործքերով պիտի ապացուցանէ իրեն մեծութիւնը, և անկախ ոգւոյ ու հզօր կամաց բոլոր պահանջումները։

Հայր Մկրեան որ մտիկ կընէր, չ'ուզեց դատարկ փորով խնդրոյն խորը մտնել. բայց Օտեան որ խօսեցնել կուզէր զանի, յանկարծ նիւթը փոխելով յարեց, —Ըստ Սուրբ Գրոց «Աճեցէ՛ք և բազմացարո՛ւք և լցէ՛ք զերկիր» մը կայ, բայց առանց ճաշակման արգիլեալ պտղոյ, կարելի՞ էր այդ գոյն աճեցողութիւն։

Մկրեան, իրաւ չ'զիմացաւ այս խօսքին, աչքերը վեր առնլով ըսաւ Օտեանի. «Երբ կը հաւատամք թէ այն Աստուածը այսքան մեծ հրաշալիք մը ստեղծեց, յոչնչէ ի գոյ ածելով տիեզերքը, չէ՞ր կրնար նոյն Աստուածը, եթէ իր պատուէրը պահած ըլլային Նախածնողք, այլազգ մը նորինութիւն մը ընել։ Հիմա անցնինք, ճաշակենք սա թարմ պտուղը որ արգիլուած չէ» ըսաւ, առնելով Օլուգլու Պօսթանի անուանի դեղձէն, հա՛տ մը անոր, հատ մըն ալ ինձ տուաւ, անմիջապէս քա՜ջ քա՜ջ մըն էր բրդաւ։

Օտեան, ինձ այն ատեն քիչ մը անհաւատ կամ լաւ եւս ազատախոհ մը թըւեցաւ, գէ՛թ իմ վրայ այս տպաւորութիւնը գործեց։

Ցիրաւի. եթէ զարմանալի բան մը կար այս մարդուն վրայ, եթէ զարմանալի բան մը կայ բոլոր Օտեանց վրայ, ա՛յն է թէ, որքան ալ մշակեալ միտք ու հարուստ սիրտ ունենան կամ բազմահմուտ տաղանդով ու բիւրաբեղուն երեւակայութեամբ օժտուած ըլլան, դարձեալ չ'են թափեր իրենց ըղձից և անուրջից իտէալը թղթերու վրայ, չ'են շունչ տար անշունչ քարտերու կամ ծնունդ գրական գործերու։

Հանգուցելոյն լուսահոգի եղբայրն ալ այսպէս չէ՞ եղած.—Գրիգոր Օտեան, եթէ առ մտերիմս ու բարեկամս ուղղած նամակներն ի հրապարակ ելած չ'լինէին, ո՞վ պիտի ըսէր թէ Օտեան մեր ամենամեծ գրագէտներէն մին է։

Իր կեանքէն յիշատակներ միայն գրեց։ Իսկ գրքի մը կողքին վրայ իր անունը չը գրաւ։

Օտեանց մէկ բնածին, ընդոծին յատկութիւնն է, մեծ մեծ խորհուրդներ յղանա՛լ այլ մեծ երկունքներ չ'կրել։

Գալով Նշան Օտեանի, սա երկու անձանց՝ Նիկողոս էֆ. Սուլախեանի և Գարեգին էֆ. Փափազեանի հետ Պալեան գերդաստանի ճարտարապետական տան բովանդակ գործառնութիւնները կը վարէին երկար ատեն։

Ապարանաց կառուցմունք, դղեակներու հրաշագան շինութիւնք և այլ նուրբ ու չքեղ, նկարէն քանդակած ու սքանչելատիպ գրուագոց, ամենամանուն հաշիւներն սոքա 'ի վեր չառնէին ճշդիւ և խղճիւ։

Ոչ մէկ վաճառականի տումարներուն կը նմանի այսօրինակ ճարտարապետական տումար մը, լի բազմատեսակ նիւթեղինօք, ու բազմարուեստեան բանուորներով։ Այս ամենուն մէջ գտնել յատուկ օրէնք մը, այս երեքներուն տրուած էր այդ։

Արդարեւ, աւաղ ճարտարապետը, աւաղ ալ համարակալներ ունեցաւ, որք իրեն պատիւ մը եղան իր գործոց մէջ։

Առաւօտ մը, այդ թուականներուն, հիւսիսային հովի մը աջակցութեամբ բազմապատիկ կը լափէր հրդեհն մեր Օրթաքէօյը, ամեն ոք արհամեալ վայրերը իր բարեկամաց օգնութեան կը փութար, իսկ գայրացած ու կատղած ճիւաղը, որ հինգ ճիւղի բաժնուելով աջափին կլափն ալ բացած, կը ճարակէ՛ր ու կսպառէ՛ր։

Օտեան՝ իր տունը ազատ կարծելով վտանգէ՝ իր ծանօթներուն կը հասնէր, այլ խուն ինչ յետոյ Թաչ Ներսէսեանի ստորոտին չարք մը տուները յանկարծ բոցերու մէջ մնացին, ո՛չ օգնութիւն օգուտ կ'ընէր, ո՛չ ալ բան փախցնելիք հնար էր, ընտանիքը՝ շուարած այս անակընկալ աղէտին անողոք պաշարմունքէն, հազիւ կը յաջողին կայծերու տարափին տակէն ինքզինքնին դուրս նետել, թողլով բոցերու ճարակ մատենադարան, կարասիք ու թանկագին հնութիւններ։

Երբ Նշան էֆէնտի իմացաւ, չանթէ մը զարնուածի պէս զամուած մնաց իր տեղը. չգիտէր ինչպէս տոկա՛լ այս հարուածին որ բովանդակ իր կեանքին շէնքը մոխիր կը դարձնէր ակնթարթի մը մէջ։

Աներեւի՛, էր այս, դառնադառն համակութեամբ լեցուեցաւ իր սիրտը, ճակատագրային այս երկրորդ հարուածէն։

«Գիտե՞ս», ըսաւ օր մը, կորուստներուս մէջ ո՞րն է անմխիթարելի՛ն, անփոխարինելի՛ն, լուսահոգի հօրս մեծադիր պատկերն է, որ եթէ ազատուած ըլլար, մնացածը այնքան փոյթս չէր ըլլար։»

Պօղոս աղայի պատկերը սքանչելի իւղանկար մըն էր, Սաքեանի վրձնոյն իրաւ հրաշալիքը։ Պակաս մը կար այդ պատկերին մէջ, լեզու չունէր, չէ՛ր խօսէր, այնքան բնական կենդանատիպ էր։

Նշան էֆէնտին կը պաշտէր իր հայրը և երբ աչքը հրդեհէն յետոյ կը յառէր պատին վրայ՝ տեսնելու համար զանի, աչքը արտասուօք կը լեցուէր, զի հայրը պատին վրայէն իրեն չէր նայեր, վա՜հ, թուղթ փոխուեր էր։ Ալ կը հաւատար թէ այսուհետեւ մեռա՛ծ էր . . . ։

Այս բարոյական ու նիւթական տագնապներու մէջ, Օտեանի առողջութիւնը սկսաւ վատթարանալ. մեծ մարդիկ մեծ հարուածներու չեն դիմանար, ո՛չ իսկ չափազանց զգայուն հոգիներ կարող են տանիլ տառապանաց բեռը, շա՛տ շուտով կ'ընկճին։

Եւ ընկճեցաւ Նշան էֆէնտի մտաւորական տանջանաց տակ, հալեցա՛ւ, մաշեցա՛ւ։

«Գիշերները՝ կ'ըսէր, երազելով կ'անցընեմ, իսկ ցերեկները մտածելով։ Քունը աչացս մէջ քանի կը պակսի, ըղե՞ս ալ գանկիս մէջ կը հալի . . . ։ Ալ չեմ, ինչ որ էի։ Իրաւունք ունի՞ Լամարթին, չըգիտեմ իրաւունք ունի՞ այս տողերուն մէջ։

«Le sommeil ne bénit que des fronts innocents
Leur lourd sommeil, n'était que l'ivresse des sens.
Morne assoupissement, stupeur et léthargie
Du buveur effréné qui succombe à l'orgie»

Ինքը, վա՜հ, անքուն էր, արդեօք անմեղ ճակա՞տ մը կը պակսէր, չէ՛ր գիտեր։ Բայց վերջապէս հեզ մարդը, այս աշխարհի մարդոց հետ չկարենալով կարգադրել իր գործերը, այլ եւս զառանցանքի մէջ կ'ապրէր, ու Աստուծոյ հետ կը տեսակցէր։

Այո՛, կը բանակցէր հրեշտակաց ու կը սիրակցէր զուարթնոց հետ։

Տարի մը առաջ, իր տանը մէջ, ըսաւ ինձ. «աղէկ որ եկար, ե՛ս ալ քեզ կուզէի, հիմա հօրս նամակ պիտի գրէի, կեցի՛ր վայրկեան մը։» Ցետոյ ելաւ նստած տեղէն, գնաց գրասեղանին առջեւ նստեցաւ, թուղթ, գրիչ հոն պատրաստ կը կենար, առաւ ու սկսաւ գրել առանց երկարօրէն մտածելու։

Ես ասդին ազնիւ տիրուհւոյն հետ հին օրերը կը յիշէի, «հին օրե՞րը, կրկնեց խօսակիցս, ա՜հ, անոնք գնացին, ա՛լ չեն դառնալու, բժիշկները տուին իրենց վճիռը, ո՞ւր այն ժամանակները յորում ամեն բան կար, ո՞ւր այժմ յորում ամեն բան չկա՛յ . . . երա՛զ մըն է կեանք։

Ապաքէն ես որ առաջները կ'երթայի, ես որ այդ օրը հոն կը գտնուէի, ըսի մտովի, «իրաւո՛ւնք ունի գերմանացին, թէ երազ մըն է կեանք։» Զի աչքերը բաց ալ կ'երազէ՛ մարդ . . . ։»

Այս միջոցին ոտքի ելաւ, շտապով պահարանին մէջ ամփոփելով նամակը տուաւ ինձ, չմոռնա՞ս հա, Նեմցէ՛, հօրդ տար, ու ըսես որ շուտով գայ։»

—Հիմա, հիմա, անհոգ եղէք, էֆէնտի, կը տանիմ կը յանձնեմ։

Քիչ մը վերջ իր սենեկէն դուրս ելնելով հանդիպակաց խուցը գացինք, ի ներկայութեան իւր ընտանեաց բացի նամակը ու կարդացինք հետեւեալը.

10/22 Յուլիս 1890
(Երուսաղէմ)

Գերազնիւ Սիրելիս
Պետրոս էֆէնտի Նեմցէ

Պիտի զարմանաք թէպէտ, ու պիտի չ'հաւատաք, այլ իրականութիւն է, Սիրելիս, ես այժմ Երուսաղէմ եմ, Ջիթենեաց լերան գագաթը, Քրիստոսի հետ կը ճեմեմ, դուն ո՛ւր ես, հա՛, Օրթագեղ դարձեալ, կաղաչեմ, Ազնիւդ իմ, շո՛ւտ ըրէ վաղ ինծի եկուր, հոյակապ տաճար մը պիտի կառուցանեմ հո՛ն ուր Քրիստոս բարձրացաւ, ուստի մարդիկ պիտի բարձրանան, իւ՛ն՝ Քրիստոսի հետ։

Կուզեմ, որ դու շինես, դուն որ պալատներ շինելու վարժ ես, քեզմէ աւելի ո՞վ կարող է մեր Փրկչին տաճարը կառուցանել։

Եկուր, չափդ ի միասին, բանւորներն ալ հետդ առնելու չմոռնաս։

Աստուծոյ քաղաքէն քեզ ողջոյն, օրհնութիւն քեզ երկրպագելի Գերեզմանէն, յարութի՛ւն, ազնիւդ իմ, Յարութեան Տաճարէն։

Անձկալիդ իմ
ՆՇԱՆ ՕՏԵԱՆ

Կարդացի հօրս այս նամակը որ Այնալը Չէշմէէն գրուած, այլ որպէս թէ Երուսաղէմէն կուգար, հայրս յուզուեցաւ, ու լացա՛ւ։

Այն օրէն յետոյ որքան փոխուեցաւ խե՛ղճ մարդը, իրաց վիճակը երկանաքարի չափ ծանր էր նստած իր սրտին ու մտքին ալ վրայ . . .

Ասոր համար երբեմն աչքունքն ի վեր յերկինս բարձրացնելով քերթողին հետ կը հարցնէր

«Ինչո՞ւ» կըսէր իմաստունն իւր խոկմանցը մէջ մի օր,
«Թէ որդի եմ Աստուծոյ, յիս է ծնած չարն հզօր,
«Թէ ստիպուեցաւ մարդն խնալ, ո՞վ էր գուշակն իր անկման,
«Թէ ստիպուեցաւ յաղթուիլ, ո՞վ ետ մարտին հրաման
«Անհաւե՞ն երկնից մէջ, ո՛ վիշտ, ուրեմն երկու առա՞նցք կայ
Երկու հոգի՞ք յիւր ծոցին, երկու աստուա՞ծք յ'Եհովա . . . »

Ալ հիմա, ի Շիշլի, ուր դագաղ մը տարին անձայն անշշուկ, գիտցաւ այն թէ քանի առանցք ու քանի ալ Աստուած կայ . . . յԵհովա։

ԳԱՍՊԱՐ Պ. ՆԵՄՑԷ

Պօյաճըքէօյ 21 օգոստ. 1891

ԼԵՐՄՈՆՏՈՎ

Պեատիգորսկից յուլիս 16 թուականաւ հետեւեալ նամակն ուղղուած է առ Մշակ.

Պեատիգորսկի անունը լսելիս, ո՞վ չէ յիշում Լերմոնտովին, այդ հանճարեղ բանաստեղծին, որը Պեատիգորսկում գտաւ իր գերեզմանը դեռ բոլորովին երիտասարդ հասակում (27 տ.)։ 1840 թ. ապրիլին Լերմոնտով մի ինչ որ մենամարտութեան համար երբեւ պատիժ գվարդիայից տեղափոխվեց Կովկաս, Տենգինեան հետեւակ գունդը ու 1841 թ., հիւանդութեան պատճառով արձակուրդ վերցնելով, բնակեց Պեատիգորսկում։ Վերջինս գրաւեց երիտասարդ բանաստեղծին իր գեղեցիկ շրջականերով ու կովկասեան լեռնաշղթայի ձիւնապատ գագաթների հրաշալի տեսարաններով, որոնցից առանձնապէս գրաւում էր Լերմոնտովին Էլբրուսը։ Ամբողջ ժամերով դիտում էր բանաստեղծը վիթխարի լեռան սքանչելի տեսարանը, որը նիւթ տուեց նրա մի գեղեցիկ գրուածքին «Վէճ»։

Պեատիգորսկի շրջակայքում այն բոլոր տեղերը, որոնք գրաւելիս են եղել Լերմոնտովին և ուր սիրելիս է եղել նա ամբողջ ժամերով նստել, այժմս կատարեալ սրբավայրերի նշանակութիւն են ստացել։ Պեատիգորսկի իւրաքանչիւր այցելու շտապում է տեսնել նրա «Գրոտը», «Էօլովա արֆան» ու նրա բնակարանը, որը մինչեւ այժմ պահվում է դեռ։ Լերմոնտովի «Գրոտը» ժայռի մէջ փորված մի բնական խուց է, շրջապատված կաղնու ծառերով եւ մացառներով։ Այդտեղ բանաստեղծը ամբողջ ժամերով առանձնանալիս է եղել, միանգամայն իր սիրած իդէալներին նուիրվելով. Նա առանձնանում էր քաղաքից դուրս այդ խուլ վայրում, որովհետեւ նրա մռայլ բնութեան գըրկումն ու առանձնութեան մէջ էր միայն արժանանում եւ լարում իր քընարը։ Ընկերների շրջանում Լերմոնտով, նրա մի կենսագրի ու մօտ ընկերի խօսքերով (իշ. Վասիլչիկովի) կորցնում էր իր լրջութիւնը ու 15 տարեկան չարաճճի տղայի էր նմանվում. «Գրոտի» առանձնութիւնը դէպի իրան էր քաշում նրան, երբ նա պահանջ էր զգում լրջօրէն մտածել, ստեղծել, «Գրոտի» վերեւ, ուղիղ քարաժայռի գագաթին, գտնվում «Էօլովա արֆա» ասված քարաշէն այրը, որտեղից Լերմոնտով յաճախ դիտելիս է եղել Էլբրուսը իր շրջակայ գագաթներով, զմայլվելով Կովկասեան շղթայի ահռելի տեսարաններով. «Էօլովա արֆան» շրջապատված կաղնիներով, կովկասեան դարեւոր վանքերի զանգակատան է նմանվում. հեռուից նայելիս, կարծում էք, թէ մի երկու քայլ էլ առաջ գնալով, կաղնիների միջից դուրս կը գայ ձեր առջեւ մի փառաւոր տաճար, բայց նրա տեղ նկատում էք ժայռի կրծքում «Գրոտը», որից նոյնպէս սրբութիւն է բուրում . . . Լերմոնտովի բնակարանը այժմ թէեւ մընում է, բայց մասնաւոր մարդուն պատկանելով, անհոգութեան է մատնված ու ոչնչով չէ զանազանվում իր շրջակայ անշուք շինութիւններից։

Ռուսաց տաճարին կից կառուցված է Լերմոնտովի արձանը, որը աւարտած է 1889 թ. օգոստոսին ու նըստել է մօտ 50,000 րուբլի, որը իր ժամանակին հանգանակվել է ամբողջ Ռուսաստանում։ Այդ ահագին գումարի մեծ մասը ծախսվել է ոչ թէ բուն արձանի վրայ, այլ նրա տեղը, որը սկզբում ահագին փոս է եղել, հարթեցնելու ու պատրաստելու վրայ. այդ պատճառով, գումարն աչքի առած, արձանը բոլորովին փառաւոր չէ կարելի համարել. գեղեցիկ է միայն ահագին շրջապարիսպը, որն էլ քիչ հազարներ չէ կլանել։ Բուն արձանը ներկայացնում է իրանից մի գրանիտի փոքրիկ ժայռ, որի գագաթին նստած է հետեւակ սպայի հագուստով Լերմոնտով ու ագահութեամբ նայում է հորիզոնի խորքում փայլող ձիւնապատ Էլբրուսին։ Արձանի դիրքը քարաժայռի վրայ շատ անտեղի պիտի համարել. Եթէ այդ 50,000 ր. ծախսած լինէին միայն արձանի վրայ ու կանգնեցնէին նրան բուլվարին կից Նիկոլայեվսկի ծաղկոցում, ուր ոչինչ հարթեցնել ու լցնել հարկաւոր չէր լինի, այն ժամանակ Լերմոնտովի արձանը Պեատիգորսկի ամենագլխաւոր հրաշալիքը պիտի լինէր։ Պեատիգորսկում Լերմոնտով երկար չապրեց. 1841 թ. ապրիլին գալով այստեղ, նա նոյն թւի յուլիսի 15ին մահացու վէրք ըստացաւ մենամարտութեան ժամանակ, որով եւ վերջ դրեց իր ծաղիկ կեանքին։

Մենամարտութեան տեղը գտնըվում է Պեատիգորսկից 5-6 վերստ տարածութեան վրայ, Մաշուկ լեռան հիւսիսային ստորոտում, Պերխալկա աղբիւրի մօտ. Այդ դէպքի մանրամասնութիւնները կարելի է նրա բազմաթիւ կենսագրութիւններում կարդալ, ուստի աւելորդ եմ համարում դրա մասին մի որ եւ իցէ բան հաղորդել. Լերմոնտով ժամանակաւորապէս թաղված է եղել այստեղ, իսկ յետոյ նրա նշխարները տեղափոխվել են նրա հայրենի Պենզեան նահանգի Թարխանի գիւղը, ուր գերեզմանի վրա կանգնեցրած է նրա մահարձանը։ Պեատիգորսկի գերեզմանատնում նրա գերեզմանը իսպառ անհետացել է, շնորհիւ, ի հարկէ անհոգութեան, չը նայած այն հանգամանքին, որ նրան թաղող քահանան այժմս էլ կենդանի է դեռ։

Երէկ, յուլիսի 15ին, Լերմոնտովի մահվան յիսնամեայ տարեդարձի պատճառով ռուսաց տաճարում հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարվեց բազմաթիւ ինտելիգէնտ հասարակութեան ներկայութեամբ. մեծ ամասնութիւնը կազմում էին, ի հարկէ, ջրերի այցելուները։ Հոգեհանգստից յետոյ ահագին բազմութիւնը դիմեց դէպի բանաստեղծի արձանը, որը զարդարված էր մի քանի պսակներով։ Արձանի մօտ եկեղեցական կարգ չը կատարվեց։ Հանդիսի ամբողջ պրոգրամման ճառերից էր կազմված. ճառեր խօսեցին քաղաքագլուխ Պ. Արխիպով, հանքային ջրերի պետական կօմիսսար գեներալ Սուչինսկի ու մօսկվայեցի Պ. Տիմոֆեյեվ. Վերջինս ճառը զուրկ լինելով պաշտօնական բնաւորութիւնից, անհամեմատ աւելի մեծ ազդեցութիւն [illegible] ունկնդիրների վրա ու մի թեթեւ ոգեւորութիւն առաջ բերեց, որը առ հասարակ բացակայ էր։ Պսակները թւով երկու էին. դա նախ քան զարմանալի լինելը ցաւալի էլ է։ Եթէ հանդիսի կարգադրիչները առաջօրէն յայտարարած լինէին լրագիրներում տօնի մասին, Լերմոնտովի յիսնամեակը այսպէս չէր տօնվի, ի հարկէ։ Երեկոյեան տեղիս ժողովարանի դահլիճում կայացաւ գրական-երաժշտական երեկոյ, որի պրոգրամման միմիայն Լերմոնտովի գրուածքներից էր բաղկացած. Երեկոյթին մասնակցում էին հանքային ջրերի գրուպպաները, կօնցերտներ տալու նպատակով եկած զանազան-արտիստներ։ Մասնակցողների թւում կար և երգիչ բարիտոն Ամիրջանեանց, որն աջողութեամբ երգեց «Դեմոնից» մի քանի կտորներ։ Երեկոյթից գոյացած եկամուտը, ինչպէս և նոյն օրվայ Նիկոլաեվսկի ծաղկոցում կայացած ալլեգրիյ ստացվածը, ամբողջապէս յատկացրած է տեղիս ռուսաց օրիորդաց երկդասեան քաղաքային դպրոցի օգտին։ Ալլեգրիից միայն գոյացել է մօտ 3000 րուբլի։ Վատ չէր լինի, եթէ Պեատիգորսկի հայոց երկսեռ դպրոցների հոգաբարձութիւնը օգտվի սեզոնի կենդանութիւնից ու այդպիսի մի ալլեգրի կազմակերպի յօգուտ ուսումնարանի, որի միջոցների սղութեան մասին յաճախ գանգատներ են լսվում։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ մեր առեւտրական տունն, որուն ընկերական անունն է

ԱԲՐԱՄ ԼԷՎԻ ԵՒ ԸՆԿ.

միաձայն հաւանութեամբ լուծեալ է այս օրուընէ սկսեալ։

Պ. Ժագ Տէլմէտիքօյի միայն յանձնուած է հաշուեյարդարութիւնն։

Հաճեցէք ի նկատ առնուլ իր ստորագրութիւնն և ընդունիլ, Տ . . ., մեր խորին յարգանաց հաւաստին։

ԱԲՐԱՄ ԼԷՎԻ
ԺԱՔ ՏԷԼՄԷՏԻՔՕ
Լ. ԱԼՈՒՖ

Կ. Պոլիս, 30 օգոստ. 1891 1—2

Պ. Ժագ Տէլմէտիքօ պիտի ստորագրէ.
Abram Levi Fr. en Liquidation

ՍԿՈՏԻ ՄՕՌՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սկոտ և Պոուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սկոտի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անօրինութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռուի ձկան իւղէն և կըյանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Օ ՖԱՊՈՒՔ ՌԷԻԻՆԻ

150 ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ 150
(ՊՈՆ ՄԱՌՇԷԻ ՔՈՎ)

Օ ՖԱՊՈՒՔ ՌԷԻԻՆԻ մեծ վաճառատանց տէրերը կանխաւ կը ծանուցանեն իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և հասարակութեան թէ յուլիս 2[illegible] երկուշաբթի օրէն սկսեալ, ի վաճառ դըրուած են իրենց ապրանաց բոլոր մեծաքանակ մթերքը [illegible] գիներով որ հասարակութիւնն [illegible] գաւառացի վաճառականներ պիտի կըրնան չափաւոր կարգի մեծ կամ փոքր քանակութեամբ ապրանք գնել։ Հետեւաբար պէտք է փութով կատարել գնումները, որովհետեւ [illegible] մէկ հատիկ է իր տեսակին մէջ։ Համոզուելու համար կը բաւէ ակնարկ մը նետել քանի մը նիւթոց գիներուն վրայ։

Մասնաւոր ուշադրութիւն մանաւանդ հետեւեալ նիւթոց վրայ որք իրենց միայն յատուկ են։

ՑՈՒՑԱԿ ԱՊՐԱՆԱՑ

Կերպասներ ամեն տեսակ շրջազգեստի համար, զանազան կտաւք, մառաքոլամ, ամերիկեան կտաւ, ժանեակ վարագոյրներու համար, հնդկական կտաւ, անդուս. Մեծ ընտրութիւն շապիկներու։ Գուլպայներ եւ կօշիկներ, հովանոցներ, բաղնիքի հագուստներ, գաշկինակներ, քաշ—քորսէ, փողկապ, մերինոս և ֆանելայէ ժիլէ, ձեռնոց, անձեռոցներ, թատրոնի ակնդիտակք, սեղանի սպաս.—Սուտ էքրիւ շապիկ արանց համար 60 նոյն 40 ղրուշի առանձին պիտոյք եւ այլն, և այլն։

—o—

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ— ՀԱՆԻԿԱ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՌԻԹՆԵՐ

Բուրդէ [illegible], 6 ղրշ։ Ֆլանէլ բաճկոնակ՝ զուտ բուրդէ, արանց համար, 12ի տեղ 7 ղրուշ։ Չորս կոճակով Շուէտական ձեռն., 9 8 ղրուշ։ Շրջազգեստի համար բրդեղէն կերպ լայնութեամբ, 4ի տեղ 3 ղրուշ 30 փարայ կանգունը։ Մետաքսէ հովանոց 29ի տեղ 19 ղրուշ։ Կանանց համար բաղնիքի զգեստներ 16 ղրուշէն սկսեալ։ Վէլէի կտաւ կանգունը 3ու կէսէն 2ու կէս ղրուշ։ Կանանց համար ժերսէյ կէս գինով։ Արանց շապիկ 20ի տեղ 13 ղրուշ։ Սուտ էքրիւ 5ու կէսնոցը՝ 4 ղրուշ 10 փարայի և 4ու կէսնոցը 3 ղրուշ 30 փարայի։ Սեղանի սպասք՝ տասներկուն 23ի տեղ 20 ղրուշ. Ասեղնագործեալ բարձի երես՝ 5 ղրուշ։ Մառամըքոլամ 72նոցը 54 ղրուշի. ամերիկեան կտաւ 35նոցը 28 ղրուշի։ Բուրդ [illegible] 4 ղրուշի։

—o—

ԱՐՏԱՔԱՐԳ ԱՌԻԹ

Կանաւորման համար քրէթօն քրուազէ, կանգունը 2ի տեղ 1 ղրուշ։ Քրէթօն քրէթ 2ու կէսի տեղ 1 ու կէս ղրշ։ Զանազան կտորներ՝ կէս գինով։ Հովանոցներ՝ ծանօթ տեսակէ 2ի տեղ 50 փարայի։ 10—15

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ ԻԼԱՆ

Մուգատտէմա իլան խուլմիշ օլտուղը իւզրէ տոյերէ աշքէրիէ տէրսանէնտէքի գըրաաթխանէ վէ իօգանթանըն իճարը լիրայի օսմանի 100 ղուրուշ հիսապը իլէ 725 ղուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալ րումինին 22ինճի բէնշշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն զիպատէյէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի Մուհասսէպաթ տայիրէսի չի ալէյի մախսուսընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

20 աղոսթօս 91 Նօ. 61 2—3

Միւլայմա օլունաճագ օլան 424,500 գրեէ տագիւլէ 38,000 գրեէ նօհսան վէ էինէ օլ մըգտար փասալէա վէ իւչէր պին 600 քիլէ ճէտիտ պուղտայըն աղըստօս րումինին 21 ինճի չարշէնպիհ կիւնի պիլ մինագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի թէգտարլոր իտէճէք Փլյաթլարընտան 100 տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասըրնա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

19 աղըսթօս 1891 Նօ. 58 3—3

Պէգ Փապրիգալի հիւմայուննըրնտա մէվճուտ օլուպ Փիրուխթ օլունաճագ քէօհնէ պուխար գազանլարընտան գաթ օլունմուշ լէվհա թիմուրլարը պէտէլի Փապրիգա վէ անպարլարըն քէնտու նամընա ամէլէ իւճրէթի վէ եախուտ քէնտու նամընա էչեա պէհասը սէրկիլէրի գապուլ օլունմագ իւզրէ միւզայէտէյի իճրա օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

19 Աղըսթօս 1891 Նօ. 59 3—3

Նիզամիյէ Սարաճխանէ անպարընտա միւթէրաքիմ վէ մէվճուտ օլուպ Փիրուխթ օլունմագ իւզրէ անպարը մէզքիւրատէ մէվճուտ միւզայէտէյէ գօնուլմուշ օլան մամուլ իւլ մըգտար խաթիմալտէն սաքիթ քէօհնէ վէ խուրտա էշեաի սարաճիյէնին պէտէլինէ քէնտի նամընա էչեա պէհասը վէ եախուտ անպար վէ Փապրիգալարըն քէնտի նամընա ամէլէ սէրկիլէրի տախի գապուլ օլունմագ իւզրէ թէքրար միւզայէտէլէրի իճրա օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

19 Աղըսթօս 1891 Նօ. 60 3—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 28 փետրուար 1891

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. Ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000		Դրամագլուխ	11,000,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,219 959	61	Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	760,010	
» ի մասնաճիւղս	340 136	72	Վճարելի փոխանակագիրք	»	
Գանձելի փոխանակագիրք	6,588,254	05	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	1,462,052	83
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պարտականք»	1,728,133	22		»	
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պարտականք»	4,396 348	03	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	5,872,160	01
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	1,430 322	67	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	1,172,296	97
Անշարժ և շարժական գոյք	86,535	35	Պահեստք զանազանք	350,730	59
Զանազանք	32,207	65	Վճարելի շահաբաժինք	4 816	66
			Զանազանք	699,830	24
	21,321,897	30		21,321,897	30

Վաւերացեալ ճշգութիւնն ըստ տումարաց Թ. 2

Վասն Տնօրէնի
ԿԻՒՐԹ. ՈՒԼՖԻՆԿ

Ընդհանուր Տնօրէն
ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,560
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաժնեկան երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա *սենեակներն, առ* **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

THE BRITISH AND FOREIGN
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ	անգլ.	ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	»	»	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հաստատութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամեն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւն., շոգենաւի, առագաստանաւու, թղթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւչիւք Աչըր էֆէնտի խան։

32 *Գործակալ,* ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՖԻԼՏԻ

ՈՍԿԵԱՅ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ
ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կազդուրիչ և զօրացուցիչ է որովհետեւ կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

Կեդրոնատեղի՝ ՄԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS
ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ
(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԷՍԹԷՆԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակներ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամեն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան,

Առանց լուացքի, լոգացման, ելեքտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլէններու

Այս միջոցը պարզ, արագ, մաքուր, դիւրակիր և ամենէն աւելի խնայողականն է։

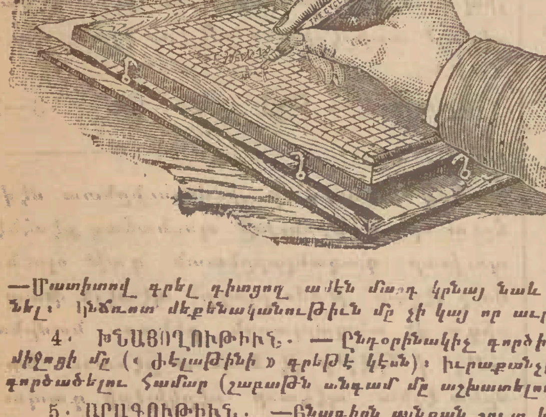

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործիին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են.

1. ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ. — *Բոլոր հետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ըլլան և գրութեան դրոշմը կը պահուի, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ըլլայ։*

2. ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — *Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ որքան տասն օրինակներ, և վերջինը պիտի ըլլայ առաջնոյն չափ փայլուն։*

3. ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. — *Մատիտով գրել գիտցող ամեն մարդ կրնայ նաև գործիով գրել։ Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել։ Ինքնաշատ մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի։*

4. ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ. — *Ընդօրինակիչ գործիին պահպանումն աւելի աժան կ'ըլլայ քան ուրիշ միջոցի մը («ժելաթինի» գրքէ կեան)։ Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով)։*

5. ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ. — *Բնագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանձր մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը լմննալուն պէս օրինակները կարելի է սկսիլ։ Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և յստակ տպագրութիւն մը կ'արտադրէ։ Ժամուան մը մէջ 60 օրինակ կարելի է հանել։ Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կէս ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ։*

6. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ. — *Կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից։*

7. ՍԽԱԼՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ. — *Որ և է սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փթամատով քերթելով ընջուելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը։*

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զորս ունին ուրիշ գրութիւններ։ 2284

Այս հաչակաւոր ընդօրինակիչ գործիին Կ. Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՌՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ԱԶԴ

Կահաւորման և կառքի կազմածներու վերաբերեալ ամեն ինչ որ գնել ուզէք՝ նախ դիմեցէք ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆԳՕ *(Բերայի մամռաճիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, Նուվօ Բաասժ տ'Անաթօլի, Թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդունեց խիստ ճոխ մթերք մը ամեն երկրի* ԳՈՐԳԵՐՈՒ, *կահաւորման համար ամեն տեսակ* ԿԵՐՊԱՍ ԵՒ ԹԱՒԻՊԱՍՏԱՌ, ՎԱՐԱԳՈՅՐ, ԺԱՆՆԵԱԿ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՔՐԷԹՕՆ ԿԵՐՊԱՍ, ՄՈՄԱՃՕԹ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՌՔԻ, ԼԱՊՏԵՐԻ, ՀԱՅԵԼԻԻ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊԱՒԷՆՆԵՐ, *ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն։*

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն աժանութեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆԳՕ *տունը կարող է ամեն մրցում արհամարհող գներ հաստատել, և այս գներն ճիշդ նոյնը լինելով ինչ որ են Կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գինները, մի միայն ի դիւրութիւն արգոյ հաճախորդութեան որպէս զի տեղափոխուելու նեղութիւնը չկրէ և կարենայ միեւնոյն առաւելութիւնները վայելել Բերա եւս։* 42

ՊԱՏՐԻՕԹԻՔ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ.	Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՀԱՄՌ ՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գողի մը պէս որ գիշեր ատեն զմեզ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի։ Անկէց տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կանակին մէջ։ Ձանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը։ Բերանը դառնահամ կըլլայ՝ մանաւանդ առաւօտ, Ատամունք կ'աղտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Ախորժակը բաց չըլլար։ Հիւանդն իւր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ստամոքսին խոռոչներուն մէջ ալ տկարութեան ազդում մը և անյագ պարապութիւն մը։ Ժամանակէ մը ետք չոր հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամենէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ։ Հիւանդն անդուլ խոնջութիւն մը կը զգայ և ի զուր քունն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամոքում կը շնորհէ նմա։ Յետոյ հիւանդը կ'ըլլայ ջղային, զայրացկոտ և թախծալից. և ամեն բան գէշ կերեւի իրեն։ Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ։ Փորհարութիւն կունենայ, ատեն ատեն մորթը չոր եւ տաք կ'ըլլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անշարժ, աչաց սպիտակուցը դեղնորակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ գծուարաւ կը միզէ։ Հիւանդը շատ անգամ կ'ստիպուի կերած կերակուրները դուրս տալ. Մէկ քանի թուլմերը բերնին մէջ երբեմն գառն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբախումն. Հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ախտանշանք հետզհետէ կը յայտնուին։ Կ'ըսուի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ ախտով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս ախտին բնութեանը վրայ։ Ոմանք կը դարմանեն զայն իբր չնարդի հիւանդութիւն մը, այլք՝ իբր գծուարամարսութիւն, եւ վերջապէս ոմանք ալ իբր փայծաղնացաւ, եւն, բայց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարուած է «Extract of Roots» կամ Մէռ Սիկըլի բուժիչ օշարակն, որ ամեն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսողութիւնն յոյժ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բազմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կուգան աղէտալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարման՝ ի գործ չի դրուին։ Սիկըլի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն գծուարին պարագայներու մէջ իսկ։ Հրապարակին վրայ ելած բազմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2214

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 67

ՀԱՐՍՆԵՑԿԱՆ ԾՈՂԿԱՓՈՒՆՋ
ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑՈՂ ՄԱՐՄՆՈՅ ՓՈՇԻՆ, ՄԻՇՏ ԾՈՂԿԱՓԹԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ

Ընդամենն մը փորձը պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամեն հնդանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ինչես կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով՝ անկարելի կ'ընէ մտնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). *Նոյնպէս*
Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Սրճավաճառի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Ելիքսէգ քալըբըմ Նեմօն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իգնատոսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։

2218

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս Բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անտոլ որ սեպտ. 2ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 8ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Աէվնիա որ պիտի մեկնի սեպտ. 8ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղեւկի և արագ առաքումներու

Նաւուղեէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹՕՄՈՒԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
5 *Ռուհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ*

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երբեւէկ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Պալերմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Պանտէր	1700
Ափօլլօ	5500	Կիտանօ	2200	Պլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօթօ	1[illegible]00	Պօլօ	1000
Արիօստօ	3000	Կրօսինօ	2200	Քուինթօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	220	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Եակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիփսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանթիակօ	8200
Գաթօ	2000	Քօլպինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմիօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնթօ	4300
Գլիօ	3500	Լէփանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիտօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարդէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էյնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆֆանի	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օփօրթօ	4500	Ջէթ	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Մօսքիթօ	120
Էճիփշըն Մօնարք					8000
Էսիրիըն Մօնարք					8000
Լըտիըն Մօնարք					8100

Օտեսսա շոգենաւը Նաւապետ Մընտի, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է անցեալ ամսոյ 31 ին և ամսոյս 15 ին աստ կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՅՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմեթ խան, Ղալաթիա
7

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլի և Սեւ-ծովու միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Պավօնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	2,48	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մօրոքքօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Trinidad *շոգենաւը, Նաւապետ Ուայգմէն, Լիվըրփուլէ աստ պիտի ժամանէ դէպ ի 7 սեպտ. ի։*

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ *գործակալ*
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Ղալաթիա
17

ԼԱՎՐԸՆԻՌ ԵՒ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՅ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՐԸՓՈՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ
100,000 000 Ֆրանք

Լ'ԱՎՐԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, *որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է, Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։*

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան սնտուկ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն բացուած է 1864 Յունուար 1էն։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։ 36

ԱՅԷՐԻ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը առոյգ գիտուն ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերծանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց աս անուանները տրուած է ջերմի և սարսուռ, թաղուն ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուսեկալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտակար առոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԼՈՒՆԻՕՆ L'UNION

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10 000 000
Պահեստի դրամ	»	6,700,000
Տանձեալ ապահովագին (Բէտ)	»	63 770,000
1890ի հասոյթք	»	15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	»	160,570,000

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅԹԱԼ, *Նախկին երեսփոխան, Նախկին փոխ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց Ընկերութեան,* ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, *Մալէ Եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարիզ-Լիոն-Միջերկրեայ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի,* ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ՈՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՆԻ, *Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէննայի Անհատներու և Էլեկտրի լուսաւորման ընկերութեան,*
Ս. ՀԻՒՐԷԼ, *Նախագահ Մէլիւզինի՝ Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան,*

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, *Ճօթէնկէր և Ընկ. դրամատանց տունէն,*
Ֆ. ՄԻՇՕ, *Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, փոխ Ֆրանսական Պանքայի, փոխ Ֆաւագայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն,*
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, *Միրապօ Բաքար, Բիւրօկի և Ընկ. դրամատանց տունէն,*
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, *Լանոն երկաթուղեաց Ընկերութեան փոխ,*
Ա. ՎԷՐՆ, *Վէռն և Ընկ. դրամատանց տունէն, փոխ Ֆրանսական պանքայի, անուշ Ֆաւագայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, փոխ Օսմ. պանքայի,*

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ} Պ. Պ. ՇԱՐԼԸ ՌՕՊԸՐ. *Նախկին պետական խորհրդական,* ՏՆՕՐԷՆ
ՊԱՈՒԼ Ժ. ՍԸՌԻԶ, *Նախկին ելմտական քննիչ,* ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ} Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՌ, ՏՆօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր.	10,000,000
Պահեստի դրամ.	»	93,8
Կենաց համար վճարուած	»	59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	»	243 580 000

Ընկերութեան դրամատեղը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընդհանուր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՊԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, *Ղալաթիա, Մուհիմմատճի փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2*